

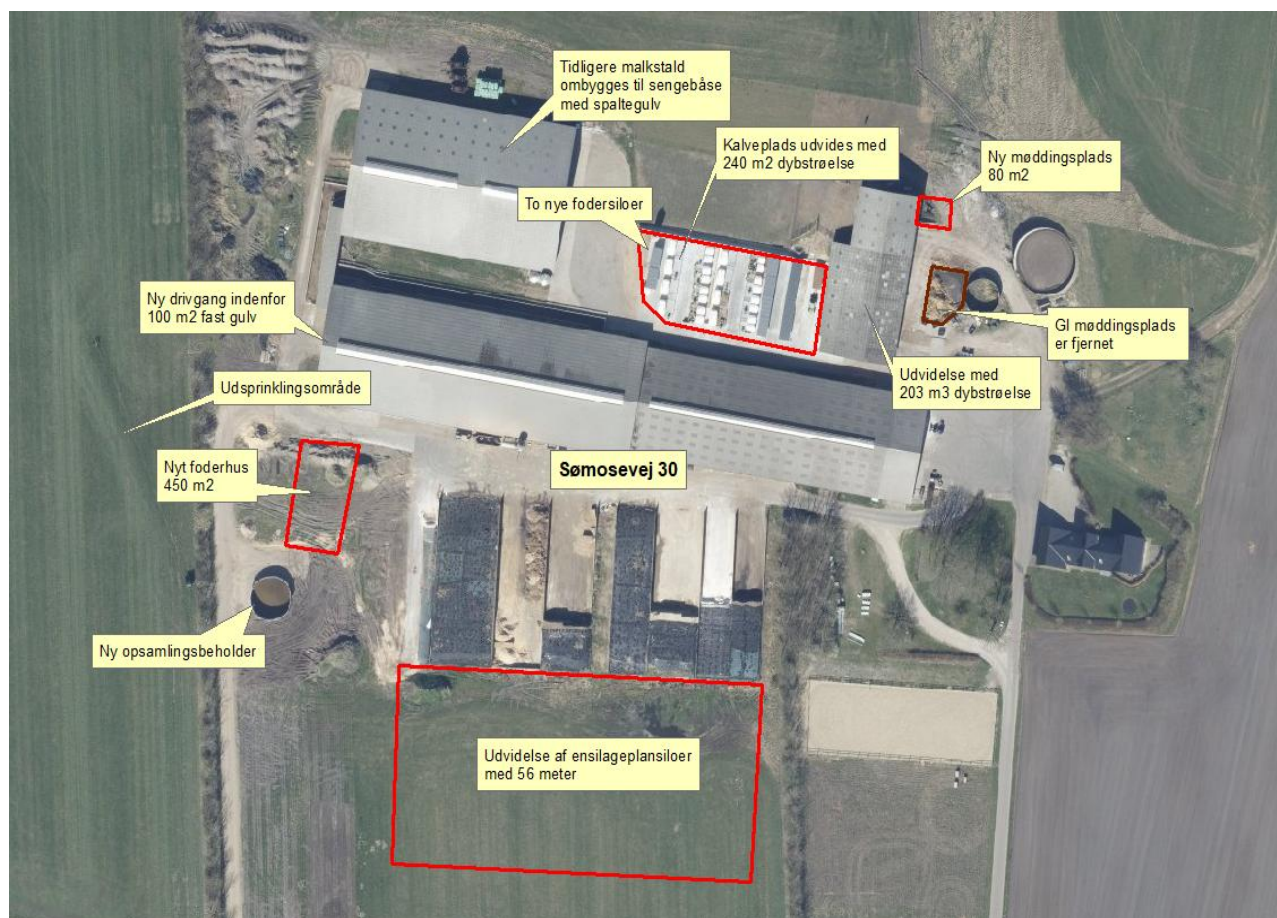
Tillæg nr. 2 til
MILJØGODKENDELSE
af kvægbruget
Kelstein Agro ApS
Sømosevej 30
6800 Varde

I henhold til § 16a i Bekendtgørelse af lov nr.
1065 af 21. august 2025
om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v.

Varde
Kommune

Afgjort den 9. oktober 2025

Postadresse:
Varde Kommune
Bytoften 2, 6800 Varde

Udarbejdet af:

Sagsbehandler: Susanne Seested
Direkte tlf. 7994 6106
E-mail: suse@varde.dk

VARDE KOMMUNE

Erhvervscenteret - Landbrug
Teknik og Miljø
Bytoften 2
6800 Varde

www.vardekommune.dk
vardekommune@varde.dk

Doknr. 9028648

Sagsnr. GEO-2025-02500

Indholdsfortegnelse:

1	INDLEDNING	5
2	BAGGRUND FOR TILLÆG NR. 2 TIL MILJØGODKENDELSE	6
2.1	DATABLAD	6
2.2	BAGGRUND OG HISTORIK	6
3	GODKENDELSE	8
3.1	BESKRIVELSE AF PROJEKTET	8
3.2	DISPENSATION	8
3.3	SUPPLERENDE OPLYSNINGER	9
3.4	FORUDSÆTNINGER	9
4	VILKÅR FOR TILLÆG NR. 2 TIL MILJØGODKENDELSEN	10
4.1	PRODUKTIONSAREALER OG OPBEVARINGSLAGRE	10
4.2	DRIFT OG INDRETNING	11
4.3	LANDSKABSINTERESSER	12
4.4	OPBEVARING OG HÅNDTERING AF HUSDYRGØDNING	12
4.5	LUGT	12
4.6	STØJ OG VIBRATIONER	12
4.7	STØV	13
4.8	TIL- OG FRAKØRSEL	13
4.9	SKADEDYR	13
4.10	SPILDEVAND, OVERFLADEVAND OG RESTVAND	13
4.11	OPLAG AF OLIE, PESTICIDER OG ØVRIGE KEMIKALIER	14
4.12	LYS	14
4.13	EGENKONTROL	14
4.14	UHELD OG RISICI	14
4.15	OPHØR	14
5	KLAGEVEJLEDNING	15
6	OFFENTLIGGØRELSE	16
7	MILJØTEKNISK BESKRIVELSE OG VURDERING	17
7.1	BELIGGENHED	17
7.2	AFSTANDSKRAV	17
7.3	LANDSKAB OG KULTURMILJØ	17
7.4	SAMDRIFT OG BIAKTIVITETER	20
7.5	INDRETNING	20
7.6	PRODUKTIONSAREALERS PLACERING	24
7.7	VAND, ENERGI OG KLIMA	25
7.8	AFFALD	26
7.9	RESTSTOFFER (OLIE, RENGØRINGSMIDLER, KEMIKALIER, MEDICIN M.M.)	26
7.10	HUSDYRGØDNING - PRODUKTION, OPBEVARING OG UDBRINGNING	26
7.11	ENSILAGE- OG FODEROPBEVARING	26
7.12	LUGT	28
7.13	STØJ, RYSTELESER, STØV OG LYS	29
7.14	FLUER OG SKADEDYR, DØDE DYR, TIL- OG FRAKØRSELSFORHOLD	29
7.15	AFLØBSFORHOLD	29
7.16	FORANSTALTNINGER FOR AT UNDGÅ, FOREBYGGE ELLER BEGRÆNSE DET ANSØGTES VIRKNING PÅ	32
7.17	BESKYTTEDE NATUROMRÅDER OMKRING HUSDYRBRUGET - AMMONIAK	32
7.18	PÅVIRKNING AF "BILAG IV ARTER"	36
7.19	BAT - AMMONIAK	37
7.20	SAMLET BAT-VURDERING	41
8	EGENKONTROL	43

9	ALTERNATIVE MULIGHEDER	43
10	BEFOLKNING OG MENNESKERS SUNDHED	43
11	NABO- / PARTSHØRING	43
12	SAMLET VURDERING	43
BILAG 1	– FÆRDIGMELDINGSSKEMA	45

1 Indledning

Dette tillæg nr. 2 til miljøgodkendelse fastlægger de vilkår, der skal gælde for en udvidelse af husdyrbruget på Sømosevej 30, 6800 Varde i Varde Kommune. Vilkårene sikrer, at udvidelse og drift af husdyrbruget kan ske uden at påvirke miljøet væsentligt.

Miljøet skal i denne sammenhæng forstås som omgivelserne i bred forstand, herunder befolkning, flora og fauna, vandmiljø, landskab og kulturhistorie samt ressourceforbrug.

I forbindelse med udarbejdelse af udkast til tillæg nr. 2 til miljøgodkendelse, har Varde Kommune udarbejdet en miljøteknisk beskrivelse og vurdering af det ansøgte projekt. Denne danner baggrund for afgørelsen, herunder de stillede vilkår, som fremgår af afsnit 4.

Udkast til afgørelse har været i nabo- / partshøring i 14 dage, hvor der har været mulighed for at komme med synspunkter, kommentarer eller indsigelser til projektet.

Udkast til afgørelse skal give offentligheden og beslutningstagerne et fælles grundlag for at debattere projektet, inden der tages endelig stilling til, om det skal kunne realiseres.

Varde Kommune har ikke modtaget bemærkninger i høringsperioden.

Copyright på kort: Geodatastyrelsen, SDFE, Hexagon, Varde Kommune.

2 Baggrund for tillæg nr. 2 til miljøgodkendelse

2.1 Datablad

Ejer / Ansøger:	Kelstein Agro ApS, Sømosevej 30, 6800 Varde, tlf. 2623 5180, kelsteinagro@gmail.com
Kontaktperson:	samme
Husdyrbrugets navn og adresse:	Kelstein Agro, Sømosevej 30, 6800 Varde
Ejerlav og matrikel nr.:	Toftnæs By, Alslev, 5b mfl.
Virksomhedens art:	Kvægbrug
Ejendomsnummer:	9378396
CHR-nummer:	42689
CVR-nummer:	44164981
Konsulent:	Michael Holding Hansen, SAGRO I/S, tlf. 9629 6644, mhh@sagro.dk
Tilsynsmyndighed:	Varde Kommune
Er husdyrbruget et IE-brug:	Nej
Ansøgning:	Skema nr. 249908, version 4, indsendt den 10. september 2025
Udkast i nabohearing:	Fra den 16. september til og med den 3. oktober 2025
Godkendelsesdato:	Den 9. oktober 2025

2.2 Baggrund og historik

Et tillæg nr. 1 til § 12 miljøgodkendelse fra den 31. marts 2016 udgør 8 års driften i denne miljøgodkendelse.

Den 24. august 2022 fik husdyrbruget en § 16a-miljøgodkendelse til at gå over på stipladsmodellen, samt at opføre en ny ensilageplansilo. I det følgende er denne miljøgodkendelse benævnt MGK2022.

Den 12. september 2024 fik husdyrbruget et tillæg nr. 1 til § 16 a miljøgodkendelsen. I det følgende bliver er denne benævnt Tillæg MGK 2024, hvor følgende blev godkendt:

- etablering af 40 m² dybstrøelse til heste i en eksisterende bygning – er udført
- etablere ny buffertank til restvand på 500 m³ og udsprinkling af restvand – er udført
- lovliggørelse af en ensilageplads på 400 m²
- etablering af et nyt foderhus på 450 m² – ikke udført
- etablering af 2 stk. nye drivgange på henholdsvis 243 m² og 97 m² – er udført
- etablere et nyt område til kalvehytter på ca. 1.250 m² – er udført
- etablering af en ridebane på 1.150 m². Denne er godkendt i egen landzonesag (GEO-2024-01248) og er udført
- etablering af en ny tilkørselsvej. Denne er godkendt i egen sag (GEO-2024-01655) og er udført

Det etablerede udgør nudriften i denne miljøgodkendelse.

Kelstein Agro ApS har nu søgt om et tillæg nr. 2 til § 16 a miljøgodkendelsen på baggrund af et ønske om at udvide produktionsarealet på husdyrbruget Sømosevej 30, 6800 Varde.

Ansøgningen er modtaget af Varde Kommune den 2. april 2025.

I forbindelse med sagsbehandlingen er der indhentet supplerende oplysninger.

3 Godkendelse

Varde Kommune har afgjort, at husdyrbruget på Sømosevej 30, 6800 Varde kan udvides som ansøgt. Der er nærmere redegjort for de vurderinger der ligger til grund for afgørelsen i den miljøtekniske beskrivelse og vurdering.

Tillæg nr. 2 til miljøgodkendelsen meddeles efter § 16a i "Bekendtgørelse af lov nr. 1065 af 21. august 2025 om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v." herefter benævnt husdyrbrugloven, på en række nærmere angivne vilkår i afsnit 4.

Husdyrbruget skal til enhver tid leve op til gældende regler i love og bekendtgørelser – også selvom disse regler eventuelt måtte være skærpede i forhold til denne afgørelse.

Det skal i øvrigt bemærkes, at tilladelser og godkendelser der vedrører anden lovgivning, for eksempel byggetilladelse, skal indhentes særskilt. Der skal også indhentes byggetilladelse, hvis en bygning ændrer anvendelse.

Henvendelse om afgørelsen kan ske til Varde Kommune, Erhvervscenteret - Landbrug.

Eventuelle udvidelser og ændringer af husdyrbrugets anlæg, som ikke fremgår af denne afgørelse, skal meddeles til – og godkendes af Varde Kommune inden disse gennemføres.

I henhold til husdyrbruglovens § 59a bortfalder dette tillæg nr. 2 til miljøgodkendelsen, hvis den ikke er udnyttet inden 6 år efter den er meddelt. Hvis en del af tillæg nr. 2 til miljøgodkendelsen ikke er udnyttet, bortfalder godkendelsen for denne del.

3.1 Beskrivelse af projektet

I tillæg nr. 2 godkendes følgende nye anlæg med henvisning til anlæggenes beliggenhed i figur 2.

- en ny drivgang indenfor i stald 2 i den vestlige ende hen over foderbordet på 100 m² fast gulv
- en tidligere malkestald i bygning 15 inddrages og bliver til 12 nye sengebåse i form af 35 m² nyt spaltegulv
- udvidelse af produktionsarealer i eksisterende stald (bygning 4) med 203 m² dybstrøelse og etablering af et udvendigt foderbord
- udvidelse af eksisterende kalveplads (bygning 22) med 240 m² dybstrøelse
- ny møddingsplads (lovliggørelse) (bygning 23) med en gødningsandel på 80 m²
- forlængelse af eksisterende ensilageplansiloer (bygning 24) på samlet ca. 5.775 m²
- to nye fodertårnsiloer til kraftfoder (bygning 25) hver med en kapacitet på 6 tons

Projekt godkendt i Tillæg 1 MGK 2024 som endnu ikke er udført:

- etablering af et nyt foderhus på 450 m². Foderhuset godkendes igen her.

3.2 Dispensation

Varde Kommune meddeler i henhold til husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 26 stk. 5 dispensation til overskridelse af BAT kravet på i alt 88 kg N. Det sker ved at den nye drivgang på 100 m² indenfor i stald 2 kan etableres med fast gulv uden dræn og skrabning, og at de nye sengebåse på 35 m² kan etableres med staldsystemet spaltegulv (i bygning 15) og dermed at der er en manglende overholdelse af BAT kravet på 88 kg N.

3.3 Supplerende oplysninger

I forbindelse med sagsbehandlingen har Varde Kommune orienteret og indhentet oplysninger fra følgende:

- Interne høringer i Varde Kommune
- Nabohøring ved berørte naboer

3.4 Forudsætninger

Varde Kommune forudsætter, at projektet gennemføres og drives som beskrevet i ansøgningen, og at den generelt gældende lovgivning overholdes.

Tillæg nr. 2 til miljøgodkendelsen meddeles på vilkår, der sikrer at kravene i § 27 i husdyrbrugloven opfyldes. Der stilles derfor følgende vilkår til husdyrbrugets anlæg:

4 Vilkår for tillæg nr. 2 til miljøgodkendelsen

I forbindelse udarbejdelse af dette tillæg nr. 2 til miljøgodkendelse er vilkårene fra tidligere miljøgodkendelser blevet gennemgået og revideret. Nedenstående vilkår er de vilkår, som samlet set gælder fremadrettet for husdyrbruget.

4.1 Produktionsarealer og opbevaringslagre

- a. Husdyrbruget må maksimalt have produktionsarealer, som det fremgår af tabel 1, og beliggende, som det fremgår af figur 2.

Staldnavn	Staldstørrelse (m ²)	Ventilation	Kildehøjde	Produktion	Antal måneder udegående	Produktionsareal (m ²)
Ansøgt drift						
Malkecenter m. velfærdsafdeling (bygning 15)	2721	Naturlig ventilation	3 m	(#772945) Flexgruppe: Alle kvæg; Sengestald med spalter (bagskyl eller ringkanal)	0	35
				(#772321) Flexgruppe: Alle kvæg; Dybstrøelse	0	309
				(#772318) Flexgruppe: Alle kvæg; Sengestald med spalter (bagskyl eller ringkanal)	0	280
				(#772315) Flexgruppe: Alle kvæg; Sengestald med spalter (bagskyl eller ringkanal)	0	110
Eksisterende stald (bygning 2)	5542	Naturlig ventilation	3 m	(#807452) Flexgruppe: Alle kvæg; Sengestald med fast gulv	0	100
				(#772327) Flexgruppe: Alle kvæg; Sengestald med spalter (bagskyl eller ringkanal)	0	3520
				(#772324) Flexgruppe: Alle kvæg; Dybstrøelse	0	290
Byg. 19 Drivgang	243	Naturlig ventilation	3 m	(#772334) Flexgruppe: Alle kvæg; Sengestald med fast gulv	0	243
Byg. 20 Drivgang	97	Naturlig ventilation	3 m	(#772335) Flexgruppe: Alle kvæg; Sengestald med fast gulv	0	97
Byg. 22 Kalveplads	1286	Naturlig ventilation	3 m	(#775343) Flexgruppe: Alle kvæg; Dybstrøelse	0	240
				(#772336) Flexgruppe: Alle kvæg, Heste, Får og Geder; Dybstrøelse	0	410
Byg. 3 Heste	313	Naturlig ventilation	3 m	(#772899) Flexgruppe: Alle kvæg, Heste, Får og Geder; Dybstrøelse	0	40
Byg. 4 Kalve	718	Naturlig ventilation	3 m	(#772901) Flexgruppe: Alle kvæg; Dybstrøelse	0	203
				(#772900) Flexgruppe: Alle kvæg; Dybstrøelse	0	304
Sum						6181

Tabel 1. Godkendte produktionsarealer.

- b. Husdyrbruget må maksimalt have arealer med gødningsopbevaring, som det fremgår af tabel 2, og beliggende, som det fremgår af figur 2.

Opbevaringslagre					
Navn	Lagertype	Yderligere oplysninger	Bedste tilgængelige opbevaringsteknik	Dimension	Areal (m ³)
Ansøgt drift					
Gylletank 6- 1050 m3	Flydende				262
Ny møddingsplads	Fast				80

Tabel 2. Godkendte arealer med gødningsopbevaring, hvor den faste gødningsandel på møddingspladsen også udgør 80 m².

4.2 Drift og indretning

- a. Husdyrbrugets drift og indretning skal være i overensstemmelse med de oplysninger der fremgår af den miljøtekniske beskrivelse, medmindre andet fremgår af afgørelsens vilkår.
- b. De vilkår der vedrører driften, skal være kendt af de ansatte/andre der er beskæftiget med den pågældende del af driften. Et eksemplar af tillæg nr. 2 til miljøgodkendelsen skal til enhver tid være tilgængeligt for de personer, der har ansvaret for husdyrbrugets daglige drift.
- c. På ensilagesilopladsen bygning 16 må der kun opbevares tørre fodermidler og fodermidler i storposer på grund af afløbsforhold. Ændres indretningen af bygning 16, så den lever op til kravene i husdyrgødningsbekendtgørelsen for ensilageopbevaringsanlæg, må alle typer ensilage opbevares i bygning 16.

Udvidelse af ensilageplansiloer

- d. Senest 14 dage før udvidelse af ensilagesiloer (bygning 24 eller dele heraf) skal I til Varde Kommune indsende følgende:
 - Dokumentation for at ensilageopbevaringsanlæggets bund og eventuelle sider opføres i henhold til reglerne i husdyrgødningsbekendtgørelsen, herunder styrke, tæthed og bestandighed.
 - Redegørelse for mure / randbelægning / hældning
 - Målfaste tegninger af ensilageopbevaringsanlægget med afløb og rørføring fra ensilageplansilo til opsamlingsbeholder
- e. Senest 2 måneder efter at I har etableret en ny eller flere nye ensilageplansiloer, skal det færdigmeldes til Varde Kommune, som så registrerer det i BBR. (Skema til færdigmelding er vedhæftet).
- f. Afløb og rørføring fra nye ensilageplansiloer skal udføres af en autoriseret kloakmester.
- g. Erklæring fra aut. kloakmester skal indsendes sammen med færdigmelding af plansilo til BBR.

Kalveplads

- h. Kalvepladsen skal have et jævnt fald på mindst 1 % mod afløb. Der skal på alle sider omkring kalvepladsen som ikke grænser op til stald, være en mindst 2 m bred randbelægning med mindst 3 % fald indad, eller alternativt en forhøjning på mindst 10 cm, som kan forhindre, at husdyrgødning løber ud på jorden.
- i. Eksisterende lille gyllebeholder (bygning 5) er taget ud af drift og må ikke benyttes til opbevaring af husdyrgødning.
- j. Det udvendige foderbord langs den vestlige langside af bygning 4 skal have fald ind mod stalden, så der ikke kan løbe vand fra foderbordet og ud på jorden.
- k. Der må ikke kunne løbe vand fra jorden/området omkring stalden/foderbordet ind på det udvendige foderbord.

- I. De udvendige drivgange (bygning 10 og 20) skal have en opkant, som sikrer, at der ikke kommer gødning uden for drivvejene/på jorden.

Foderhus

- m. Senest 14 dage før etablering af et nyt foderhus, bygning 17, skal I til Varde Kommune indsende tegninger, som viser bygningens konstruktion, materiale- og farvevalg.

4.3 Landskabsinteresser

- a. Ændringer godkendt her skal følge beskrivelsen i den miljøtekniske redegørelse.
- b. De 3 læhegn markeret med grønt på Figur 1 skal bevares. Det betyder, at de skal vedligeholdes og om nødvendigt efterplantes og beskæres, så en sund beplantning sikres. Efterplantningen skal ske med danske hjemmehørende arter.

4.4 Opbevaring og håndtering af husdyrgødning

- a. Påfyldning af gylle til gyllevogn og lignende skal altid ske under opsyn.
- b. Sand, som har været brugt som strøelse i senge, kælvnings- og sygebokse m.m. (sandboks i bygning 15) skal efter endt brug behandles og opbevares som fast husdyrgødning på møddingsplads og skal overdækkes med vandtæt materiale. Alternativt kan sandet opbevares i en lukket og tæt container, der er placeret på et befæstet areal med afløb til gyllesystemet.

4.5 Lugt

- a. Hele husdyrbruget og dets omgivelser skal renholdes således, at lugtgener begrænses mest muligt.
- b. Såfremt tilsynsmyndigheden skønner, at lugtgener i omgivelserne vurderes at være væsentligt større end der kan forventes ifølge grundlaget for miljøvurderingen, skal husdyrbruget lade foretage undersøgelse af muligheder for begrænsning af lugtkilder og/eller behandling af afkastluften. Undersøgelsens omfang vil blive fastsat af tilsynsmyndigheden på baggrund af en konkret vurdering af sagen. Lugtundersøgelser kan maksimalt kræves én gang pr. år. Virksomheden afholder selv omkostningerne til dokumentation, undersøgelser og målinger.

4.6 Støj og vibrationer

- a. Husdyrbrugets bidrag til støjbelastningen må, ved udendørs opholdsarealer ved boliger beliggende i landzone uden for eget skel, ikke overskride de anførte værdier 1,5 meter over terræn i frit felt:

Tidspunkt	Støjgrænser	Reference tidsrum
Dag		
Mandag - fredag kl. 07 - 18	55 dB(A)	8 timer
Lørdag kl. 07 - 14	55 dB(A)	7 timer
Lørdag kl. 14 - 18	45 dB(A)	4 timer
Søn- og helligdag kl. 07 - 18	45 dB(A)	8 timer
Aften		
Alle dage kl. 18 - 22	45 dB(A)	1 time
Nat		
Alle dage kl. 22 - 07	40 dB(A)	½ time

Støjgrænser

- b. Støjens maksimalværdi må om natten ikke overstige ovenstående grænseværdier med mere end 15 dB(A) ved alle beboelser.

- c. Ved dokumentation for overholdelse af støjvilkår skal der ses bort fra kortvarig sæsonafhængig kørsel udenfor husdyranlægget f.eks. pløjning og høst.
- d. Hvis tilsynsmyndigheden vurderer det nødvendigt, skal husdyrbruget dokumentere, at støjvilkåret er overholdt. Dokumentationen skal belyse støjbelastningen med husdyrbruget i fuld repræsentativ drift. Dette kan dog højst kræves en gang årligt, såfremt ovennævnte støjgrænser overholdes.

Dokumentationen skal ske i form af resultat af en støjmåling udført efter retningslinjerne i Miljøstyrelsens vejledning nr. 5 og 6/1984, eller efter en beregning udført efter den nordiske beregningsmetode for ekstern støj fra virksomheder jf. Miljøstyrelsens vejledning nr. 5/1993. Ved ændringer skal den nyeste vejledning anvendes.

Er dokumentationen udført som beregning, skal den indeholde de oplysninger om beregningsforudsætningerne, som er nødvendige for vurdering af rigtigheden af beregningsresultaterne. Er dokumentationen udført som måling, skal driftsforholdene under målingen beskrives. Som udgangspunkt accepteres en ubestemthed på de målte eller beregnede støjbelastninger på max. +/- 3 dB(A).

- e. Målingerne eller beregningerne skal udføres af en person eller et laboratorium, som er akkrediteret af DANAK eller godkendt af Miljøstyrelsen til "Måling – ekstern støj".
- f. Resultaterne skal sendes til tilsynsmyndigheden senest 1 måned efter målingernes gennemførelse.

4.7 Støv

- a. Drift af anlægget må ikke medføre væsentlige støvgener uden for husdyranlægget.

4.8 Til- og frakørsel

- a. Transport til- og fra husdyrbruget skal fortrinsvis foregå i dagtimerne. Mælketransporter kan dog forgå døgnet rundt i henhold til mejeriets køreplaner. I forbindelse med kortvarige sæsonbetonede arbejder som f.eks. høst og gødningsudkørsel tillades kørsel udenfor dagtimerne.
- b. Transporter med husdyrgødning gennem Toftnæs må kun ske mandag-lørdag i tidsrummet kl. 07.00-22.00.

4.9 Skadedyr

- a. Der skal på husdyrbruget foretages effektiv fluebekæmpelse i overensstemmelse med de til enhver tid nyeste retningslinjer fra Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi.
- b. Opbevaring af foder skal ske på en sådan måde, at der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr.

4.10 Spildevand, overfladevand og restvand

- a. Sanitært spildevand fra driftsbygningerne skal ledes til godkendte faciliteter.
- b. Spildevand fra rengøring af stalde, malkestald, malkeanlæg og lignende skal ledes til gyllesystemet og anvendes efter gældende regler.
- c. Al overfladevand fra møddingspladsen (bygning 23) skal ledes til gyllebeholder.
- d. Overfladevand fra ensilageplansiloer skal opsamles og udbringes i henhold til gældende lovgivning på området.
- e. Overfladevand fra befæstede arealer, som kan være forurenede med næringsstoffer, skal opsamles og udbringes i henhold til gældende regler.

- f. Tagbrønde og brønde i øvrigt indenfor en afstand på 15 meter fra stalde skal hæves minimum 10 cm over terræn, når de fører til dræn eller vandløb.
- g. Det areal, der udsprinkles restvand på, skal i m² være mindst lige så stort som det areal, der opsamles restvand fra.
- h. Der må ikke løbe restvand væk fra de arealer, der udsprinkles restvand på.
- i. Der må ikke være vandløb, grøfter, drænbrønde eller borer indenfor 15 m fra det område, hvor der udsprinkles restvand.
- j. Overkant af opsamlingsbeholder/pumpebrønd til restvand skal være over niveau for opsamlingsarealet, så der ikke kan ske overløb.
- k. Vilklårene i tilladelse til udledning af tagvand dateret 31. marts 2016 skal overholdes.

4.11 Oplag af olie, pesticider og øvrige kemikalier

- a. Opbevaring af kemikalier, samt spildolie og kemikalieaffald, skal foregå i rum med fast bund og uden mulighed for forurening af jord, afløbssystem, grundvand og vandløb.

4.12 Lys

- a. Driften må ikke medføre væsentlige lysgener uden for husdyrbruget.

4.13 Egenkontrol

- a. Dokumentation skal opbevares samlet, i papirform eller elektronisk, og være lettilgængelige for tilsynsmyndigheden. Dokumentation skal fremvises til tilsynsmyndigheden på forlangende og skal gemmes minimum 5 år.

4.14 Uheld og risici

- a. Alle uheld og driftsforstyrrelser, herunder evt. spild på udendørs arealer, der kan medføre forurening, skal straks meddeles alarmcentralen (tlf.: 112) og efterfølgende Erhvervscenteret, Varde Kommune (tlf.: 7994 6800).

4.15 Ophør

- a. Ved ophør af driften, skal der træffes de nødvendige foranstaltninger for at undgå forureningsfare. Alle opbevaringsanlæg skal tømmes og rengøres, og husdyranlægget skal fremstå i miljømæssig god stand.

5 Klagevejledning

Afgørelsen kan påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet i henhold til § 76 i Husdyrbrugloven af de klageberettigede, der fremgår af lovens §§ 84-87.

Hvis du ønsker at klage over afgørelsen, skal du gøre det elektronisk og direkte til Miljø og Fødevareklagenævnet via Klageportalen. Du kan få adgang til Klageportalen via <https://kpo.naevneneshus.dk>

Din klage skal være modtaget senest den 6. november 2025.

Det er en betingelse for behandling af din klage, at du indbetaler et gebyr.

Vejledning om hvordan du klager og om gebyrordningen kan du finde på <https://kpo.naevneneshus.dk>

Samme sted fremgår det også, at der er visse særlige forhold, som kan begrunde en undtagelse fra kravet om at klage via Klageportalen.

Har du brug for yderligere oplysninger eller hjælp til Klageportalen, kan du kontakte nh@naevneneshus.dk eller tlf. 7240 5600.

Såfremt afgørelsen ønskes indbragt for domstolene, skal søgsmål være anlagt inden 6 måneder fra afgørelsens offentliggørelse samt være i overensstemmelse med § 26 i forvaltningsloven.

6 Offentliggørelse

Offentliggørelse af afgørelsen sker på Digital MiljøAdministration <https://dma.mst.dk/> under "Offentliggørelser", den 9. oktober 2025.

På Varde Kommunes vegne den 9. oktober 2025

Susanne Seested

Langbrugssagsbehandler

Kopi sendt til:

- Michael Helsing Hansen, SAGRO I/S, mhh@sagro.dk
- Styrelsen for Patientsikkerhed, Tilsyn og Rådgivning Vest, Adelvej 34, Tavlov, 7000 Fredericia, e-mail: trvest@stps.dk
- Danmarks Fiskeriforening, Nordensvej 3, Taulov, 7000 Fredericia, e-mail: mail@dkfisk.dk
- Ferskvandsfiskeriforeningen for Danmark, v. Niels Barslund, Vormstrupvej 2, 7540 Haderup, e-mail: nb@ferskvandsfiskeriforeningen.dk
- Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, Reventlowsgade 14,1, 1651 Kbh.V, e-mail: ae@ae.dk
- Forbrugerrådet, Fiolstræde 17, 1017 Kbh.K, e-mail: fbr@fbr.dk
- Rådet for Grøn Omstilling, Kompagnistræde 22, 3.sal, 1208 Kbh.K, e-mail: info@rgo.dk
- Danmarks Sportsfiskerforbund, Skyttevej 5, 7182 Bredsten, e-mail: tha@sportsfiskerforbundet.dk
- Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø, e-mail: dnvarde-sager@dn.dk
- Dansk Ornitologisk Forening, Vesterbrogade 140, 1620 Kbh.V, e-mail: natur@dof.dk samt lokalforeningen for sydvestjylland e-mail: varde@dof.dk
- Arkvest, post@arkvest.dk

7 Miljøteknisk beskrivelse og vurdering

Beliggenhed, landskab og kulturmiljø

7.1 Beliggenhed

Dette tillæg nr. 2 til miljøgodkendelse medfører ingen væsentlige ændringer, når det gælder beliggenhed, i forhold til det, som er beskrevet i MGK 2022.

7.2 Afstandskrav

Dette tillæg nr. 2 til miljøgodkendelse medfører ingen væsentlige ændringer, når det gælder afstandskrav, i forhold til det, som står beskrevet i MGK 2022.

De nye anlæg listet op i afsnit 3.1 i dette tillæg nr. 2 til miljøgodkendelse overholder alle afstandskrav.

7.3 Landskab og kulturmiljø

Nyetableringerne sker udenfor beskyttelseslinje for fredede fortidsminder, å-beskyttelseslinje, sø-beskyttelseslinje, strand-beskyttelseslinje og skovbyggelinje.

Varde Kommune vurderer at de nye anlæg og etableringer, som godkendes i dette tillæg nr. 2 til miljøgodkendelse ikke medfører væsentlige ændringer, når det gælder landskab og kulturmiljø, i forhold til det, som står beskrevet i MGK 2022 og i Tillæg 1 2024. De landskabsmæssige udpegningerne er de samme som i de tidligere to miljøgodkendelser.

Den ny drivgang etableres i en eksisterende bygning (bygning 2). Den ny møddingsplads har bagmur op ad bygning 3 og har afgrænsningsmure på ca. 1 meter i højden. Det falder ind med de store driftsbygninger. Kalvepladsen udvides med mere dybstrøelse på den eksisterende betonplads, hvilket vil falde ind med de eksisterende hytter og kalvevogne. De to nye fodersiloer passer ind i mellem eksisterende høje driftsbygninger. Forlængelse af eksisterende plansiloer i højde med de eksisterende, vil ikke ændre det visuelle udtryk udover at siloerne vil fylde mere mod syd. Udvidelse af ensilagesiloanlægget vurderes at blive dækket ind ad eksisterende beplantning.

Varde Kommune fastholder på baggrund af landskabsvurderinger i MGK 2022 og Tillæg 1 2024 vilkåret om beplantning fra Tillæg 1 2024 og overfører dette vilkår, så det også er gældende i dette tillæg nr. 2.

Vilkår: De 3 læhegn markeret med grønt på Figur 1 skal bevares. Det betyder, at de skal vedligeholdes og om nødvendigt efterplantes og beskæres, så en sund beplantning sikres. Efterplantningen skal ske med danske hjemmehørende arter.

Figur 1. Vilkår om bevarelse og vedligeholdelse af beplantning. Figur fra Tillæg 1 2024, som overføres til fortsættelse i dette tillæg nr. 2.

Projektets erhvervsmæssige nødvendighed

Ansøger oplyser: *Ejendommen er skiftet fra to til tre daglige malkninger og for at sikre et bedre flow frem til malkningen, er det nødvendigt at etablere en ny drivgang. Derved spares der arbejdstid på at drive køerne til malkning og selve malkningen kan effektiviseres. Denne drivgang etableres hen over en del af foderbordet inde i bygning 2.*

I forbindelse med udvidelsen af antallet af køer, er der også kommet et øget behov for flere kælvningsbokse og dybstrøelsesarealer til dette. Derfor etableres der flere dybstrøelsesarealer i den eksisterende kalvestald til kalve og kælvinger, samt en udvidelse af produktionsarealet på kalvepladsen. En større andel kalve giver et øget behov for at opbevare foder til disse, derfor opsættes der to nye fodersiloer. Derudover er der også et øget opbevaringsbehov for ensilage og derfor forlænges de eksisterende plansiloer.

Løbende opdatering af produktionsgodkendelsen til driften er en nødvendighed for alle landbrug. Således sikres en kontinuert tilpasning til nyeste viden på miljøområdet og giver ejer og myndighed mulighed for at opdatere eksisterende vilkår, men også indsætte nye vilkår til ejendommens drift. Det er en erhvervsmæssig nødvendighed, at ejer til enhver tid kan sikres et veldokumenteret og opdateret grundlag for produktionen.

Den gamle møddingsplads sløjfes og der etableres en ny, for at kunne opbevare dybstrøelse på møddingspladsen fremfor dybstrøelse i markstakke.

Ændringerne og etableringer af nye bygninger eller anlæg, sker i nærtiknytning til eksisterende bygninger og vil derfor ikke fremstå skæmmende i landskabet. Udover nye etableringer, sker der også ændringer inde i eksisterende bygninger.

Ejendommen er beliggende indenfor økologiske forbindelseslinje. Markerne rundt om ejendommen er et almindeligt omdriftsareal, uden væsentlig naturværdi. Etableringen af det ansøgte vurderes ikke at have en negativ indvirkning på arternes spredning i landskabet.

Med baggrund i placeringen og udformningen af det ansøgte byggeri, vurderes de kulturhistoriske værdier op oplevelsen i landskabet ikke at blive forringet.

Ejendommen er delvis placeret indenfor habitatområde, naturbeskyttelsesområde, værdifulde kulturmiljøer og økologiske forbindelser. Her er nogle af de nye ændringer og anlæg placeret, indenfor disse udpegninger. Dog er disse anlæg og byggerier erhvervsmæssigt nødvendige for landbrugsejendommen. Den nye drivgang er med til at sikre et bedre flow i forbindelse med malkningen af køerne og bedre udnyttelse af mandskab og anlæg. Og de nye produktionsarealer i byg. 3 og 15 er med til at kunne udnytte de eksisterende bygninger og have plads til det udvidede dyrehold. Møddingspladsen er nødvendig, da den tidligere møddingsplads tages ud af drift og opstillingen af fodersiloerne er nødvendige, i forbindelse med fodring af kalve.

På baggrund af at ændringerne sker inde i eksisterende bygninger og at nye anlæg er af beskeden størrelse (højde) og den relative lange afstand til naboer mod vest, nord, øst og syd, vurderer ansøger at den ansøgte udvidelse ikke vil skæmme landskabsoplevelsen, hverken for forbipasserende eller naboer.

Og som det fremgår af ovenstående kommentarer fra Varde Kommune, har de tidligere vurderet og godkendt en større udvidelse af ejendommens produktion og bygningsmasse, hvor der ikke har været konflikt med de forskellige udpegninger.

Landskabsvurdering fra Tillæg 1 2024

Terrænet omkring ejendommen daler i nordlig retning imod dallandskabet og Varde Å. Der er beplantning omkring ejendommen, som består af tre læhegn der går nord- sydgående retning. Landskabet er overvejende fladt, men orienterer sig i retning af det udpegede dallandskab, og dette medfører visuel eksponering i dallandskabet.

De nye anlæg vurderes ikke at være høje, og opføres i tæt tilknytning til eksisterende bygninger, der er højere end nyetableringerne. Dette forhold reducerer den visuelle påvirkning i dallandskabet. Derfor stilles der ikke vilkår om etablering af ny en beplantning. Dog vurderes det nødvendigt at stille vilkår om bevaring af tre eksisterende læhegn markeret med grønt i figur 1. Beplantningens formål i landskabet er at skabe et grønt volumen omkring store landbrugsbygninger og tekniske anlæg, samt at reducere den visuelle eksponering i dallandskabet.

At læhegnet skal bevares, vil sige at: Læhegnet skal vedligeholdes og om nødvendigt efterplantes og beskæres, så en sund beplantning sikres.

Varde Kommune vurderer at

- alle nyetableringer er erhvervsmæssigt nødvendige for landbrugsdriften
- udvidelsen ikke er i strid med Kommuneplan 2021 for Varde Kommune
- det samlede bygningsanlæg vil fremstå som en driftsmæssig enhed
- de nye driftsbygninger, ved overholdelse af de stillede vilkår, ikke ændrer væsentligt på oplevelsen af landskabet, samt at det ikke vil få indflydelse på det udpegede kulturmiljø
- at udvidelsen, og de deraf følgende ændringer i området, ikke vil være i strid med hensynet til kulturhistoriske interesser.

Varde Kommune stiller af hensyn til landskabsinteresser vilkår om, at bygningerne skal opføres i afdæmpede farver og i ikke-reflekterende materialer.

Husdyrhold og drift

7.4 Samdrift og biaktiviteter

Ansøger oplyser: Udover Sømosevej 30 ejer og driver Kelstein Agro også Sømosevej 29, hvor er der en husdyrproduktion (denne ejendom er i gang med at søge om en 16b tilladelse). Nedenfor kommer en redegørelse for, at de to husdyrbrug på Sømosevej 29 og 30 ikke er forureningsmæssigt forbundet, og skal dermed ikke godkendes samlet efter § 16c i husdyrbrugsloven.

Husdyrbrug der ansøger om § 16 a godkendelse eller § 16 b tilladelse er forureningsmæssigt forbundet med et andet husdyrbrug, hvis afstanden mellem husdyrbrugene er:

100 meter eller derunder, uanset lugtgeneafstanden

Den korteste afstand mellem de to husdyrbrugs fast placerede husdyranlæg i nærværende ansøgning er 246 meter, dvs. mere end 100 meter.

Mere end 100 meter, og afstanden mellem husdyrbrugene er lig med eller kortere end halvdelen af den længste ukorrigerede geneafstand for lugt til enkelt bolig fra det husdyrbrug der ansøger.

Den længste ukorrigerede geneafstand til nabobeboelsesejendomme i det konkrete tilfælde er på 136,2 meter fra det ansøgende husdyrbrug. Det betyder, at det ansøgende husdyrbrug og nabohusdyrbruget vil være forureningsmæssigt forbundne, hvis afstanden imellem dem er 68 m eller kortere, idet 68 meter er halvdelen af 136,2 meter.

Der er 246 meter mellem de to husdyrbrug, og er dermed ikke forureningsmæssigt forbundne. Der ansøges derfor en særskilt miljøgodkendelse til husdyrproduktionen på Sømosevej 30.

På baggrund af afstanden vurderer Varde Kommune at husdyrbrugene skal godkendes hver for sig.

Ansøger oplyser: Der er ingen biaktiviteter på ejendommen.

Varde Kommune kan tilslutte sig ovenstående.

7.5 Indretning

Oversigt over husdyrbrugets bygninger fremgår af figur 2.

I tillæg nr. 2 godkendes følgende nye anlæg med henvisning til anlæggenes beliggenhed i figur 2.

- en ny drivgang indenfor i stald 2 i den vestlige ende hen over foderbordet på 100 m² fast gulv
- en tidligere malkestald i bygning 15 inddrages og bliver til 12 nye sengebåse i form af 35 m² nyt spaltegulv
- udvidelse af produktionsarealer i kalvestald (bygning 4) med 203 m² dybstrøelse
- udvidelse af eksisterende kalveplads (bygning 22) med 240 m² dybstrøelse
- ny møddingsplads (lovliggørelse) (bygning 23) med en gødningsandel på 80 m²
- forlængelse af eksisterende ensilageplansiloer (bygning 24) på samlet ca. 5.775 m²
- to nye fodertårnsiloer til kraftfoder (bygning 25) hver med en kapacitet på 6 tons

Projekt godkendt i Tillæg 1 MGK 2024 som endnu ikke er udført:

- etablering af et nyt foderhus på 450 m². Foderhuset godkendes igen her.

Figur 2. Oversigt over husdyrbrugets bygninger.

Beskrivelse af husdyrbrugets anlæg

Produktionsarealet er i denne ansøgning opgjort ud fra seneste godkendte tilladelse og de nye produktionsarealer er opmålt af ansøger Kelstein Agro og miljørådgiver. Nakkebomsarealet er fratrukket i alle drifter. De nye arealer er fremhævet med **fed** i nedenstående.

Bygning 1

Beboelse

Bygning 2

Eksisterende løsdriftsstald på ca. 5.520 m². Stalden er indrettet som sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal), samt et afsnit med dybstrøelse i hele arealet. Stalden har naturlig ventilation og gardiner i siderne. Der etableres en ny drivgang, i den vestlige ende af stalden, hvor drivgangen etableres hen over foderbordet.

Produktionsarealerne fordeler sig således:

- Alle kvæg; Sengestald med spalter (bagskyl eller ringkanal) på 3.520 m²
- Alle kvæg; dybstrøelse på 290 m²
- Alle kvæg; fast gulv på 100 m² **Nyt**

Bygning 3

Eksisterende hestestald på 313 m² med naturlig ventilation. Stalden er indrettet med dybstrøelsesarealer. Produktionsarealerne fordeler sig således

- Alle kvæg, heste, får og geder; dybstrøelse på 40 m²

Bygning 4

Eksisterende stald på 718 m². Stalden er med naturlig ventilation. Der ligger et mindre værksted i den sydlige ende af bygningem. Der etableres to store fællesbokse og en række med kælvningsbokse/enkeltpokse. Der etableres et udvendigt foderbord langs bygningens vestsider. Fra

dybstrøelsesarealerne vil der blive etableret pumpesump eller afløb til fortank eller gyllebeholder. Produktionsarealerne fordeler sig således:

- Alle kvæg; dybstrøelse på 304 m²
- Alle kvæg; dybstrøelse på 203 m² **Nyt**

Bygning 5

Beholderen står endnu, men er taget ud af drift, fra 1975 på 250 m³.

Bygning 6

Gyllebeholder fra 1991 på 1.050 m³, overfladeareal 262 m².

Bygning 7

Fire eksisterende ensilagesiloer med bagmur og et areal på ca. 1.980 m². Vand fra plansilo ledes til opsamlingsbeholder, hvorfra det kan udsprinkles.

Bygning 8

To eksisterende ensilagesiloer med bagmur og et areal på ca. 1.305 m². Vandet fra siloerne ledes opsamlingsbeholder, hvorfra det kan udsprinkles.

Bygning 9 - ingen

Bygning 10

Tidligere møddingsplads som i sommeren 2025 er fjernet.

Bygning 11 – ingen

Bygning 12

Befæstet areal reduceres fra Tillæg 1 2024 fra 2.400 m² til ca. 1.100 m² i dette tillæg nr. 2. Overfladevandet ledes til opsamlingsbeholder, hvorfra det kan udsprinkles.

Bygning 13 – ingen

Bygning 14

Eksisterende ensilagesilo med bagmur på ca. 900 m², som er etableret i 3 meter høje betonelementer. Vandet fra siloerne ledes til opsamlingsbeholder, hvorfra det kan udsprinkles.

Bygning 15

Malke- og aflastningsstald på ca. 2.721 m². Bygningen fungerer som malkestald med opsamlingsplads plus aflastningsafsnit med dybstrøelse med lang ædeplads med spalter og senge med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal) til frasortering. Der er endvidere en sandboks. Der er naturlig ventilation i stalden. Der er en eksisterende drivgang mellem stald og malkecenter på ca. 115 m².

I dette tillæg nr. 2 inddrages en tidligere malkestald til nye sengebåse. Spaltegulvet bagved sengene er eksisterende, da disse er godkendt i Tillæg 1 2024. Produktionsarealerne fordeler sig således:

- Alle kvæg; Sengestald med spalter (bagskyl eller ringkanal) på 390 m²
- Alle kvæg; Sengestald med spalter (bagskyl eller ringkanal) på 35 m² **Nyt** i form af sengebåse
- Alle kvæg; dybstrøelse på 309 m²

Bygning 16

Eksisterende siloplads på ca. 400 m² inkl. randbelægning. Plansiloen er indrettet med en eksisterende væg mod øst og med randzone til de øvrige sider. Vandet fra siloen ledes til opsamlingsbeholder, hvorfra det kan udsprinkles. Imidlertid er de etablerede afløbsforhold for denne silo ikke jævnfør husdyrgødningsbekendtgørelsen. Derfor stiller Varde Kommune vilkår om, at der kun må opbevares tørre fodermidler og fodermidler i storposer i denne silo.

Bygning 17

Nyt foderhus med 6 køresiloer/rum á 4,2 meter i bredden og 15 meter i dybden. Foderhuset bliver derved ca. 30 meter bred og 15 meter dyb med et samlet areal på ca. 450 m². Der etableres fast underlag mellem de eksisterende plansiloer og det nye foderhus. Belægning bliver enten grus, asfalt eller lignende. Foderhuset bliver etableret i "amerikaner" stil, hvilket vil sige at foderhuset er lukket i enden mod vest, hvilket også er den laveste ende (ca. 4 meter) og så stiger højden mod øst, hvor kiphøjden bliver op til 11,5 meter i højden. Bygningsmaterialer er endnu ikke fastlagt.

Bygning 18

Opsamlingsbeholder udelukkende til restvand på ca. 505 m³, hvorfra vand fra plansiloerne opbevares og udsprinkles.

Bygning 19

Eksisterende drivgang, der skal være med til at sikre et bedre flow af køer frem til malkningen. Drivgangen er etableret med fast gulv (og med dispensation til BAT) og med mindre mur/væg og inventar.

- Produktionsarealet er fast gulv, alle kvæg og udgør 243 m²

Bygning 20

Eksisterende drivgang, der skal være med til at sikre et bedre flow af køer frem til malkningen. Drivgangen er med fast gulv (og med dispensation til BAT) og opkant og inventar.

- Produktionsarealet er fast gulv, alle kvæg, og udgør 97 m²

Bygning 21

Ridebane med sandbund godkendt i sag: GEO-2024-01248.

Bygning 22

Eksisterende kalveplads med kalvevogne, hytter og løbegårde med afløb til gyllebeholder, som udvides med produktionsareal inden for eksisterende rids. Pladsen afgrænses af en ca. 1 meter høj mur mod nord.

- Alle kvæg, dybstrøelse på 410 m²
- Alle kvæg; dybstrøelse på 240 m² **Nyt**

Bygning 23

Ny møddingsplads på 80 m² bestående af tre mure med afløb til gyllebeholder

- Opbevaring af en fast gødningsandel på 80 m² **Nyt**

Bygning 24

Forlængelse af eksisterende plansiloer på samlet ca. 5.775 m². Plansiloerne etableres med mur mod syd og med afløb mod nord, som de eksisterende afløbsforhold.

Bygning 25

To nye fodersiloer på 6 tons hver på kalvepladsen.

Varde Kommune vurderer at indretningen er tilstrækkelig beskrevet.

Der stilles vilkår om, at husdyrbrugets indretning og drift skal være i overensstemmelse med de oplysninger der fremgår af denne miljøtekniske beskrivelse.

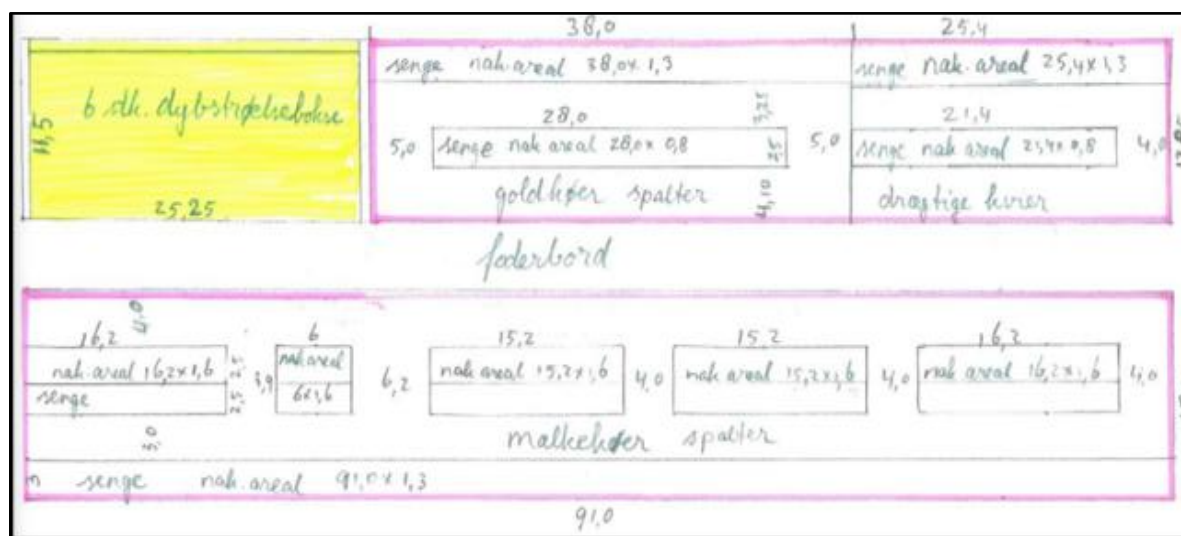
Udsprinklingsområde

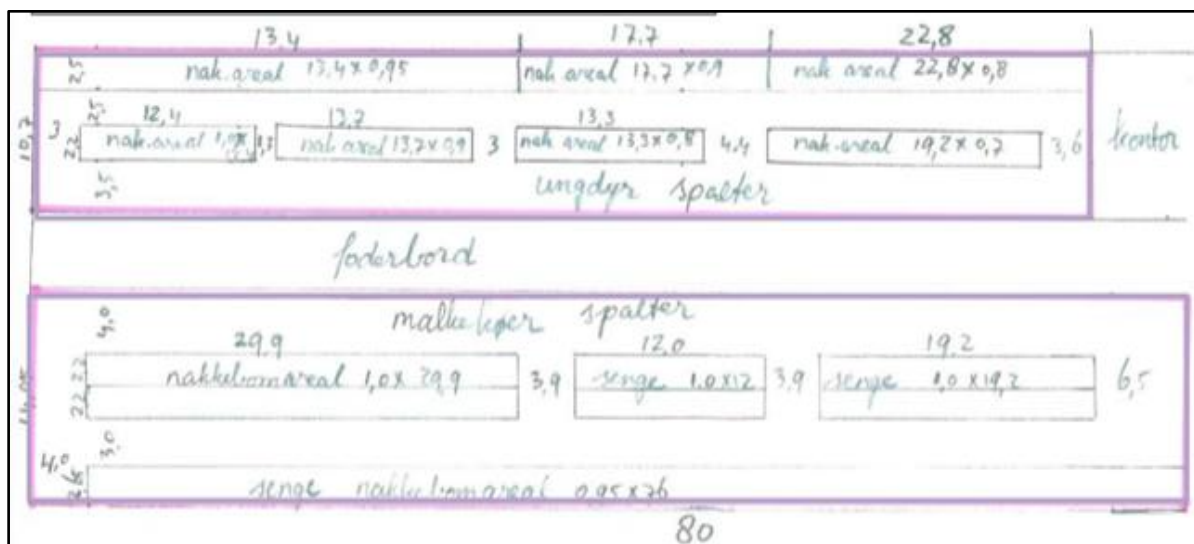
Figur 3. Udsprinklingsområde.

I forbindelse med denne sagsbehandling og besøg på ejendommen praktiseres udsprinkling med en vandingsmaskine, hvilket også kan anes på ovenstående figur 3.

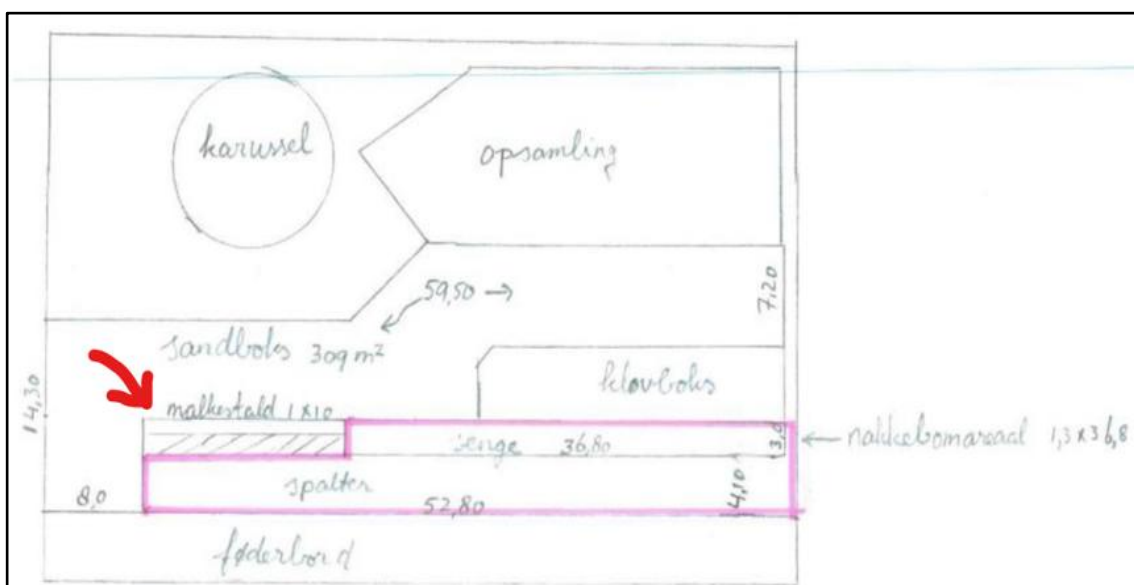
7.6 Produktionsarealers placering

Figur 4. Produktionsarealers placering i stald 2 mod øst. Figur fra MGK 2022.

Figur 5. Produktionsarealers placering i stald 2 mod vest. Figur fra MGK 2022.

Figur 6. Produktionsarealers placering i bygning 15. Ombygning af malkestald til sengebåse, staldsystem spaltegulv, er markeret med rød pil. Figur udarbejdet af ansøger.

Produktionsarealets størrelse for 8 år siden blev godkendt i tillæg nr. 2 til MGK 2012 den 31. marts 2016.

Produktionsarealets størrelse i nudriften er godkendt i tillæg nr. 1 til MGK fra 2022 den 12. september 2024.

Varde Kommune vurderer at produktionsarealet er tilstrækkeligt beskrevet.

7.7 Vand, energi og klima

Ansøger oplyser:

Vand

Vandforbruget på denne bedrift anvendes primært til drikkevand og markvanding. Der anvendes vand fra offentligt vandværk.

Til kvæg anvendes der drikkekar, der er udformet og placeret så unødvendigt vandspild undgås. Vand fra forkøling af mælk genanvendes til drikkevand til køerne. Der anvendes vaskeautomat til malkeanlæg og denne er forsynet med vandsparer. Drikkevandsinstallationerne efterses for at undgå vandspild. Lækager identificeres, stoppes og repareres hurtigst muligt.

Der er hele tiden fokus på at minimere vandforbruget, både i forbindelse med daglig drift men også ved udskiftning af teknikker der forbruger vand. Det vurderes derved at brugen af naturressourcer sker på en forsvarlig måde.

Energi

På ejendommen anvendes der energi i form af el og dieselolie. Elforbruget anvendes hovedsagligt til malkning og køling af mælk, gyllepumpning og belysning. Endvidere bruges der el i forbindelse med mark vanding.

Der bruges vand til forkøling af mælken. Vandet opsamles og genbruges til drikkevand til køerne.

Endvidere er der installeret varmegenvinding i forbindelse med mælkenedkøling. Varmen anvendes til at opvarme stuehus og brugsvand i driftsbygning. Mælkekøleanlægget kontrolleres en gang om året af et autoriseret kølefirma, hvorved eventuelle finindstillinger foretages, dette kan give store energibesparelser.

Der er naturlig ventilation i staldene.

Der er hele tiden fokus på at minimere energiforbrug, både i forbindelse med daglig drift men også ved udskiftning af teknikker der forbruger energi. Det vurderes derved at brugen af naturressourcen sker på en forsvarlig måde. Det vurderes derfor at der på ejendommen er fokus på besparelse af energi, og driften af husdyrbruget forventes ikke at medføre væsentlige følgevirkninger for miljøet på baggrund heraf.

Klima

Ingen ændringer i forhold til Tillæg 1 2024.

Grundvand

Ingen ændringer i forhold til Tillæg 1 2024.

Varde Kommune vurderer, at vand, energi, klima og grundvand er tilstrækkeligt beskrevet.

7.8 Affald

Ingen ændringer i forhold til Tillæg 1 2024.

7.9 Reststoffer (olie, rengøringsmidler, kemikalier, medicin m.m.)

Ingen ændringer i forhold til Tillæg 1 2024.

7.10 Husdyrgødning - produktion, opbevaring og udbringning

I forbindelse med sagsbehandling af denne miljøgodkendelse har kommunen besøgt husdyrbruget, hvor møddingspladsen var nyetableret med afløb fra laveste sted og etableret rørføring til gylletanken. Opgravningen til rørføringen kunne ses i det stabile grus, som nu udgør en køreplads. Rørføringen forløber op ad gylletankens sideelement og føres til beholderen. Det er solidt lavet. Her godkendes den nye møddingsplads, så det er en lovliggørelse.

Ellers ingen ændringer i forhold til Tillæg 1 2024.

7.11 Ensilage- og foderopbevaring

Der er i forbindelse med udarbejdelse af dette tillæg modtaget tegning af afløbsforhold i forbindelse med de eksisterende ensilagesiloer fra autoriseret kloakmester jævnfør vilkår 4.10 e. i Tillæg 1 2024.

De eksisterende ensilageplansiloer forlænges mod syd (bygning 24), så den samlede længde på hver enkelt silo kommer op på ca. 100 m. Der etableres en mur i den sydlige ende og med afløb mod nord.

Derudover opsættes der to nye fodersiloer (bygning 23) på 6 tons hver, som bruges til kalvefoder.

Foderhuset (bygning 17) godkendes igen i dette tillæg nr. 2.

I forbindelse med denne ansøgning om miljøgodkendelse er der ikke redegjort for de nærmere detaljer vedrørende udvidelse af eksisterende ensilageplansiloer udover at de bliver med bagmur og de eksisterende afløbsforhold benyttes. Varde Kommune stiller vilkår om, at der senest 2 uger før ensilageplansiloen etableres, skal indsendes følgende til Varde Kommune:

- Dokumentation for at ensilageopbevaringsanlæggets bund og eventuelle sider opføres i henhold til kravene i husdyrgødningsbekendtgørelsen, herunder styrke, tæthed og bestandighed
- Redegørelse for mure / randbelægning / hældning
- Målfaste tegninger af ensilageopbevaringsanlægget med afløb og rørføring fra ensilageplansilo til opsamlingsbeholder

I henhold til lovgivningen må ikke-saftgivende ensilage opbevares i markstak.

Markstakke med ensilage skal altid som minimum overholde afstandskravene, som fremgår af husdyrgødningsbekendtgørelsens § 5.

Varde Kommune anbefaler endvidere at markstakke placeres under hensyntagen til naboer, så de placeres så langt væk fra nabobeboelser som muligt.

Varde Kommune vurderer ud fra ansøgers redegørelse, at opbevaring af ensilage og foder er tilstrækkeligt beskrevet, og at ensilage og foder opbevares miljømæssigt forsvarligt på husdyrbruget.

Forurening og gener fra husdyrbrugets anlæg

7.12 Lugt

Lugt stammer fra staldene, samt fra opbevaring, transport og udbringning af husdyrgødning.

I Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3 er fastsat det landsdækkende beskyttelsesniveau for lugt, der skal anvendes i kommunernes vurdering af, om der er væsentlige lugtgener i forbindelse med udvidelse af et husdyrbrug. Det fremgår af reglerne, at dette beskyttelsesniveau som udgangspunkt er tilstrækkeligt til at sikre omgivelserne imod væsentlige lugtgener.

Ifølge beskyttelsesniveauet skal projektet overholde bestemte lugtgeneafstande, hvis længde afhænger af forskellige områders lugtfølsomhed. Lugtgeneafstandene beregnes i *husdyrgodkendelse.dk* efter to forskellige metoder, henholdsvis den Ny Lugtvejledning og FMK-vejledningen. Det er de længste beregnede lugtgeneafstande, der skal overholdes.

Ved beregning af geneafstanden for lugt indregnes kumulation fra andre husdyrproducenter såfremt der er husdyrproducenter med en ammoniakemission på mere end 750 kg NH₃-N pr år indenfor en radius af 100 meter fra enkeltbeboelsen og såfremt der er husdyrproducenter med en ammoniakemission på mere end 750 kg NH₃-N pr år indenfor en radius af 300 meter fra samlet bebyggelse og byzone.

Ved én anden ejendom med en ammoniakemission på mere end 750 kg NH₃-N pr år forøges geneafstanden med 10 %.

Ved to eller flere andre ejendomme med en ammoniakemission på mere end 750 kg NH₃-N pr år forøges geneafstanden med 20 %.

Ifølge beregningerne udført i *husdyrgodkendelse.dk* vil geneafstanden i forhold til byzone være 693 meter, samlet bebyggelse 494 meter og enkeltbolig 138 meter. Genekriterierne er overholdt, se tabel 3. Ved lugtberegning regnes fra midten af de enkelte stalde.

Bebyggelse	Kumulation	Model	Ukorrigeret geneafstand (m)	Korrigeret geneafstand (m)	Vægtet gennemsnitsafstand (m)	Genekriterie overholdt
 Næsgårdvej 11	0	FMK	138,4	138,4	735,3	Ja
 Næsgårdvej 15	0	FMK	138,4	138,4	746,6	Ja
 Kirkegade 39A	0	NY	494	444,6	1425,4	Ja
 Toftnæsvej 20	0	NY	494	444,6	1639,5	Ja
 Aslev by, Byzone	0	NY	692,9	658,2	1564,7	Ja

Tabel 3. Beregnet geneafstand fra husdyrbruget efter planlagt udvidelse.

Lovens minimumskrav til afstande til nærmeste beboelser indenfor de tre typer er overholdt. Varde Kommune vurderer derfor, at lugt fra staldene ikke vil give væsentlige gener for omgivelserne.

Der skal i henhold til gældende lovgivning være et tæt flydelag på gyllebeholderne. Møddinger skal i henhold til gældende lovgivning være overdækket med plastik eller kompostdug. Udbringning af husdyrgødning skal ske i henhold til de gældende regler.

Varde Kommune vurderer samlet, at lugt fra husdyrbrugets produktion, opbevaring og udbringning af husdyrgødning, ikke vil medføre lugtgener, der stiger til et niveau, som ikke bør accepteres af omgivelserne.

Der stilles generelle vilkår til forebyggelse af lugtgener, samt at der kan kræves undersøgelse, hvis det skønnes, at lugtgener i omgivelserne er større end det kunne forventes ud fra grundlaget for miljøvurderingen.

7.13 Støj, rystelser, støv og lys

Ingen ændringer i forhold til Tillæg 1 2024.

Varde Kommune stiller generelle vilkår til overholdelse af støjgrænser, og at der om nødvendigt kan kræves dokumentation for at støjgrænserne er overholdt.

7.14 Fluer og skadedyr, døde dyr, til- og frakørselsforhold

Ingen ændringer i forhold til Tillæg 1 2024.

7.15 Afløbsforhold

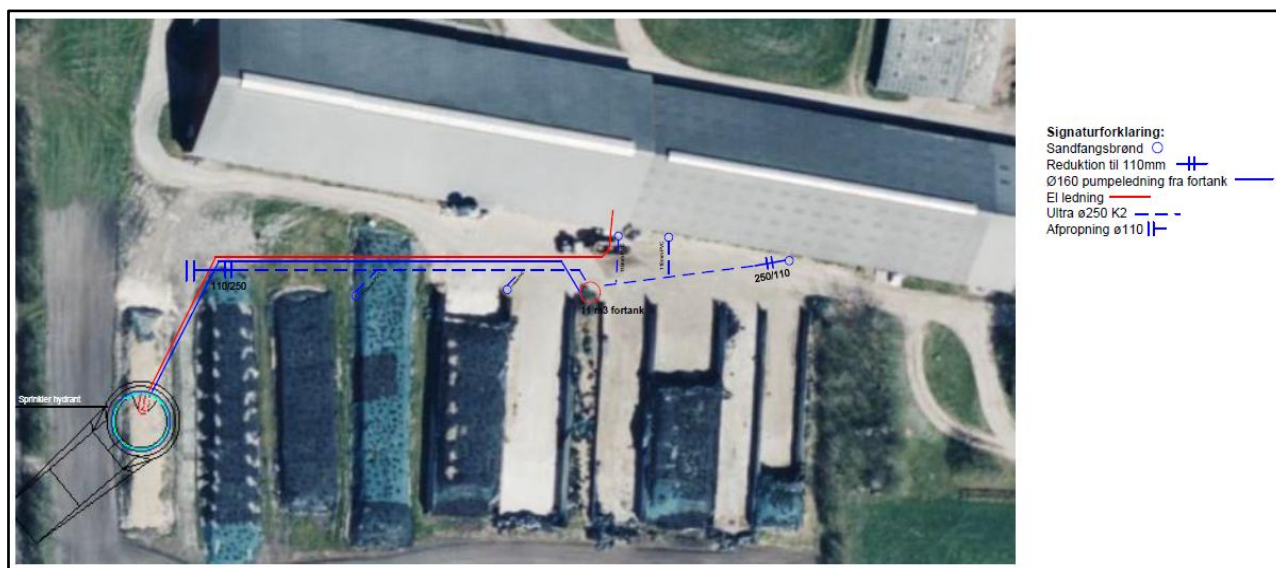
Ansøger oplyser: *De nye dybstrøelsesarealer i bygning 4 bliver etableret med en pumpeump eller med afløb til fortank eller gyllebeholder. Ligeledes vil afledningen fra de nye kalvehytter ledes til eksisterende afløb på kalvepladsen.*

Den nye møddingsplads er med afløb til gyllebeholder (bygning 6). Plansiloerne forlænges mod syd, hvor der etableres en mur, men afløbsforholdene er uændrede og der er afløb i den nordlige ende.

Ingen ændringer af de eksisterende afløbsforhold, i forhold til gældende tillæg.

Det vurderes hermed, at de generelle krav til håndtering af spildevand, restvand og ensilagesaft jf. husdyrgødningsbekendtgørelsen er overholdt og dermed er tilstrækkelige til beskyttelse af omgivelserne.

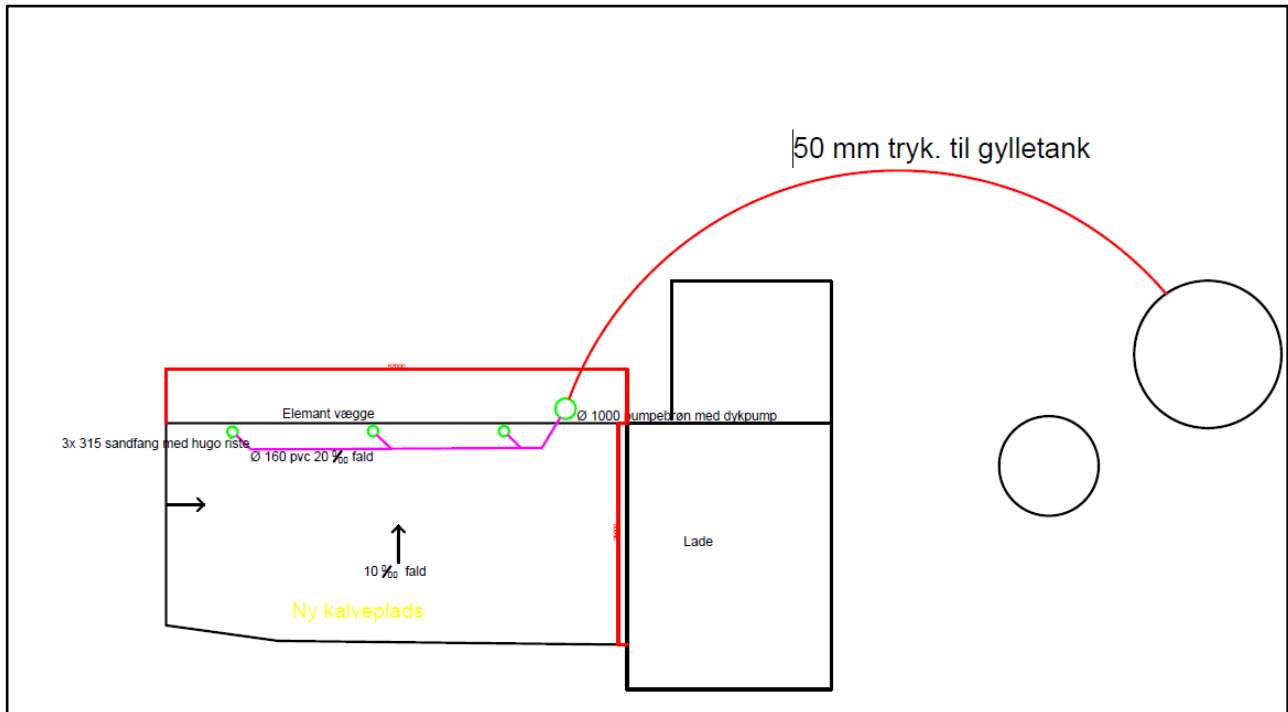
Nedenstående figur fra autoriseret kloakmester viser afløbsforhold omkring ensilagesiloerne

Figur 7. Afløbsforhold ved ensilagesiloerne. Udarbejdet af entreprenør oktober 2024.

Entreprenørtegningen er udarbejdet på en luftfoto fra 2022. I midlertid er der nu 3 plansiloer vest for jordvolden og en ensilageplads længst mod vest. Grundet afløbsforhold stiller Varde Kommune vilkår om, at der på ensilagepladsen bygning 16, udelukkende må opbevares tørre fodermidler og fodermidler i storposer i denne silo.

Afløbsforhold på ny kalveplads bygning 22.

Figur 8. Afløbsforhold på kalveplads. Udarbejdet af entreprenør maj 2025.

Tagvand

De nye ejere har ikke dybere kendskab til tagvandforløb, men fortæller at de i forbindelse med den ny møddingsplads og etablering af rørføring herfra til gylletank, stødte på en brønd som tyder på at være en tagvandsbrønd med forløb mod grøften nord for ejendommen. Fra tillæg 1 2024 står der: Alt tagvand ledes via ledninger til grøfter der ligger mod nord. Herfra ledes vandet videre til Varde Å.

Der er en tilladelse til udledning af tagvand fra den 31. marts 2016.

Figur 9. Placering af tagvandsbrønd hvorfra tagvand ledes til grøft mod nord.

Udsprinkling af restvand fra ensilageplansiloer

Når det gælder opsamling, opbevaring, håndtering, og evt. udsprinkling af restvand fra ensilageplansiloerne gælder reglerne i gødningsanvendelsesbekendtgørelsen:

- anlæg, der anvendes til opbevaring af restvand, skal være udført af bestandige materialer, og skal have tilstrækkelig opbevaringskapacitet til, at udbringning kan ske miljømæssigt forsvarligt
- opbevaringsanlæg for restvand skal tømmes så ofte, at de ikke løber over
- restvand må kun tilføres afgrøder, som er omfattet af en kvælstofnorm
- udbringning af restvand må ikke give anledning til unødige gener
- restvand må ikke udbringes på en måde og på sådanne arealer, at der er fare for afstrømning til vandløb (herunder dræn), søer større end 100 m² og kystvande.
- udbringning af restvand på vandmættet, oversvømmet, frossen eller snedækket jord er ikke tilladt.

De ny ejere har etableret en ny opsamlingsbeholder på ca. 505 m³ til restvand. Udsprinklingsområdet er vist i figur 3.

Opsamlingsarealet udgør dags dato 6.100 m² og med den ansøgte udvidelse på ca. 5.775 m² vil den ny opsamlingsbeholder jævnfør landbrugets byggeblad Udsprinkling af ensilagesaft og restvand være tilstrækkeligt. Derfor stilles der i dette tillæg ikke vilkår om, at der skal være en anordning, hvor restvand i tilfælde af vandmættet, snedækket eller frossen jord skal ledes til gyllesystemet.

Varde Kommune vælger at stille vilkår om at

- Det areal, der udsprinkles restvand på, skal i m² være mindst lige så stort som det areal, der opsamles restvand fra.
- Der må ikke løbe restvand væk fra de arealer, det udsprinkles restvand på.
- Der må ikke være vandløb, grøfter, drænbrønde eller borer indenfor 15 m fra det område, hvor der udsprinkles restvand.

- Overkant af opsamlingsbeholder til restvand skal være over niveau for opsamlingsarealet, så der ikke kan ske overløb.

Hvis det viser sig at udsprinkling af restvand ikke overholder reglerne i gødningsanvendelsesbekendtgørelsen eller de stillede vilkår, forbeholder Varde Kommune sig ret til at forlange anlægget udvidet/ændret, eller udsprinklingen helt stoppet.

Varde Kommune vurderer ud fra ansøgers redegørelse at afledning af spildevand er tilstrækkeligt beskrevet, og at spildevandet fra husdyrbruget bortledes miljømæssigt forsvarligt.

7.16 Foranstaltninger for at undgå, forebygge eller begrænse det ansøgte virkning på miljøet

Ansøger oplyser:

I dette afsnit er de væsentligste foranstaltninger for at begrænse det ansøgte projekts virkninger på miljøet, nævnt. I alle de foregående afsnit vil man kunne læse yderligere om de anvendte foranstaltninger og vurderingerne heraf.

- Der udarbejdes mark-/gødningsplan for ejendommens jordtilliggende, hvorved fosfor- og nitratudvaskning minimeres.
- Spildevandsledningerne, herunder tagvand, overfladevand og sanitært spildevand er adskilt fra hinanden efter gældende regler, for at undgå en forurening af overflade- og grundvand.
- Olietanke står indendørs på fast gulv uden afløb og vask af sprøjte sker på vaskeplads med afløb til gyllebeholder, derved er der ikke risiko for afløb til jord, kloak, overfladevand eller grundvand.
- Der foretages forskellige egenkontroller, for at bl.a. at følge produktionen, forbrug af fx foder, el og vand m.m.

Varde Kommune vurderer at ansøger har redegjort tilstrækkeligt for mulige uheld, samt for forholdsregler i tilfælde af uheld.

7.17 Beskyttede naturområder omkring husdyrbruget - ammoniak

På et husdyrbrug er det stalde og husdyrgødningslagre, der er hovedkilden til udledning af luftbåret kvælstof (ammoniakfordampning). Beregninger, der er foretaget i *husdyrgodkendelse.dk*, viser at ammoniakfordampningen fra 8-årsdriften er 5.460,2 kg NH₃-N pr. år, fra nudriften 6.409,4 kg NH₃-N pr. år og i ansøgt drift 6.957,7 kg NH₃-N pr. år.

Driftstype:	Ammoniakemission fra staldafsnit (kg NH ₃ -N/år)	Ammoniakemission fra lagre (kg NH ₃ -N/år)	Ammoniakemission fra husdyrbruget (kg NH ₃ -N/år)
Ansøgt drift	6824,0	133,7	6957,7
Nudrift	6243,3	166,1	6409,4
8 års-drift	5294,1	166,1	5460,2

Figur 10. Beregninger af ammoniakfordampningen i *husdyrgodkendelse.dk*.

Det ansøgte projekt medfører således en stigning i ammoniakfordampningen på 1.497,5 kg NH₃-N pr. år i forhold til 8 års driften og 548,3 kg NH₃-N pr år i forhold til nudriften.

Forudsætningerne for ammoniakemissionen i ansøgt drift er følgende:

- at nyetableringer af produktionsarealer bliver med det godkendte staldsystem/gulvtype/dyretype.

Tiltagene er stillet som vilkår i afsnit 4.

Internationale naturbeskyttelsesområder (Natura 2000)

I henhold til "Bekendtgørelse om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter" (Bek. nr. 1098 af 21. august 2023) skal Varde Kommune foretage en vurdering af, om projektet i sig selv, eller i forbindelse med andre planer og projekter, kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt.

Husdyrbrugets bygninger er delvis placeret indenfor internationalt naturbeskyttelsesområde, som er Habitatområde nr. 78: Vadehavet med Ribe Å, Tved Å og Varde Å vest for Varde.

Figur 11. Nærmeste Internationale naturbeskyttelsesområde, kategori 1- og kategori 2-naturområde. Figur fra Tillæg 1 2024.

De nærmest liggende dele af Natura2000 området er arealer i almindelig omdrift. Der er ingen ammoniakfølsomme områder i umiddelbar nærhed af anlægget. Varde Kommune har derfor foretaget beregninger over ammoniakdepositionen til de nærmeste § 3-områder indenfor Natura2000 området.

Den højeste deposition er 5,0 kg på en eng, hvilket er en forøgelse på 0,4 kg $\text{NH}_3\text{-N}$ /ha/år i forhold til nudriften og en forøgelse på 1,2 kg $\text{NH}_3\text{-N}$ /ha/år i forhold til 8 års-driften, se tabel 6.

Varde Kommune vurderer, at på grund af afstanden til ammoniakfølsomme naturtyper i Natura2000-området, vil fordampningen fra stalde og lagre ikke kunne give anledning til en væsentlig belastning af Natura2000-området, og der er således ikke grund til at foretage konsekvensvurdering efter § 7 i bekendtgørelsen.

Der er således ikke grund til at foretage konsekvensvurdering efter § 6 i bekendtgørelsen.

§ 7 områder

I henhold til § 7 i Husdyrbrugloven, er etablering, udvidelse og ændring af anlæg på husdyrbrug ikke tilladt, hvis de ligger tættere end 10 m fra – eller helt eller delvist indenfor nærmere bestemte ammoniakfølsomme naturtyper.

Kategori 1-natur (nærmere bestemte ammoniakfølsomme naturtyper beliggende inden for internationale naturbeskyttelsesområder).

Anlægget er beliggende ca. 1,1 km nordvest for det nærmeste kategori 1 naturområde. Det drejer sig om en ammoniakfølsom Natura2000-naturtype 3130 *Ret næringsfattige søer og vandhuller med små amfibiske planter ved bredden*. Området indgår i udpegningsgrundlaget for området, og er kortlagt af Naturstyrelsen i forbindelse med Natura 2000-planlægningen.

Der er foretaget beregninger i *husdyrgodkendelse.dk*, der viser en totaldeposition på 0,1 kg N. Kravet om maksimal total deposition er overholdt.

Kravet om maksimal total deposition er overholdt til Kategori 1-natur.

Kategori 2-natur (nærmere bestemte ammoniakfølsomme naturtyper, der er beliggende uden for internationale naturbeskyttelsesområder).

Anlægget er beliggende ca. 1,2 km øst for, det nærmeste kategori 2 naturområde. Det drejer sig om en § 3-beskyttet hede, se figur 7.

Der er foretaget beregninger i *husdyrgodkendelse.dk*, der viser en totaldeposition på 0,4 kg N (naturtype S). Kravet om maksimal total deposition på 1 kg N/ha/år er overholdt.

Varde Kommune vurderer på den baggrund, at udvidelsen ikke vil medføre nogen væsentlig påvirkning af § 7-områder og derfor ikke vil påvirke § 7 områderne negativt.

§ 3 områder

Af figur 12 og tabel 4 fremgår de områder, som indenfor en afstand af 1.000 m fra anlægget er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3.

Figur 12. § 3 arealer indenfor 1.000 m fra husdyrbruget.

§ 3 lokalitet	Type	Grønt Danmarkskort i kommuneplanen
1	Hede	Ja
2	Overdrev	Nej
3	Overdrev	Ja
4	Eng	Ja
5	Eng	Ja
6	Eng	Ja
7	Eng	Ja
8	Eng	Ja
9	Eng	Ja
10	Eng	Ja

Tabel 5. § 3 områder (minus søer) indenfor 1000 m fra husdyrbruget.

Kategori 3-natur

Indenfor 1.000 m fra anlægget er der 1 hede og 2 overdrev, se figur 12.

Ingen af områderne er udpeget som rekreative områder, indgår i kommuneplanens udpegning af værdifulde kulturmiljøer eller er omfattet af fredning.

De områder, som er udpeget som Grønt Danmarkskort i Varde Kommunes kommuneplan, se tabel 4, er dermed også omfattet af kommuneplanens handleplan for naturpleje. Der er dog ingen konkrete planlagte naturindsatser for områderne.

Varde Kommune har ikke kendskab til kvælstofbidrag til områderne fra andre kilder.

Nærmeste kategori 3-natur er en hede beliggende 680 m øst for anlægget, se figur 12.

Den beregnede merdepositionen i de afsatte kategori 3 naturpunkter overstiger ikke 1,0 kg NH₃-N/ha/år. Da der ikke kan stilles et krav for merdepositionen af ammoniak på under 1,0 kg NH₃-N/ha/år for kategori 3 natur, er dette ikke vurderet yderligere.

Indenfor 1.000 m fra anlægget er der ikke ammoniakfølsomme skove.

Øvrig § 3-natur

Indenfor 1.000 m fra anlægget er der registreret 6 mindre søer. Varde Kommune vurderer, at den luftbårne ammoniakdeposition fra anlægget har en meget begrænset effekt. Hovedkilden til næringsberigelse af søerne vurderes at være overfladevand fra dyrkede arealer, dels som vand, der løber på jordoverfladen til søerne, samt næringsberiget overfladevand der løber til søerne via rodzonen på dyrkede arealer. Ammoniak fra anlægget vurderes ikke at forringe naturtilstanden i § 3 søerne.

Indenfor 1.000 m fra anlægget er der registreret 7 enge, som er beskyttet efter Naturbeskyttelseslovens § 3. De nærmeste § 3 enge nord for husdyrbruget har Varde Kommune besigtiget. Der er tale om en natureng af underkategorien mosebunke-eng. Der blev registreret mosebunke, lysesiv, rørgræs, eng-rapgræs, eng-rævehale, knæbøjet rævehale, eng-rottehale, rød svingel, mjødurt, fløjlsgræs, bølget bunke, vellugtende gulaks, lav ranunkel, bidende ranunkel, almindelig hvene, hvid kløver, kruset skræppe, trævlekrone, almindelig syre, kærforblemmigej, stor fladstjerne, dynd-padderok, og kærgaltetand.

Der vurderes, at engen ikke er følsom overfor en merdeposition, eftersom der kun er en enkel nøjsom art, nemlig vellugtende gulaks, hvis udbredelse i øvrigt er begrænset. Tålegrænsen vurderes derfor til at være over 25 kg N/ha/år.

En merdeposition på 1,2 kg N/ha/år på nærmeste eng (nr. 5 i figur 12) nord for husdyrbruget medfører derfor ikke en tilstandsændring, som kræver dispensation fra naturbeskyttelsesloven § 3. Det begrundes ved, at baggrundsdepositionen er 12,8 kg N/ha/år, og med en forventet udledning på 5,0 kg N/ha/år, bliver den samlede deposition på 17,8 kg N/ha/år, hvilket er under tålegrænsen for naturtypen.

Merdepositionen på de øvrige enge overstiger ikke 1,0 kg NH₃-N/ha/år, og der er derfor ikke foretaget yderligere vurderinger af disse.

Varde Kommune har i *husdyrgodkendelse.dk* foretaget beregninger over ammoniakdepositionen på de nærmest liggende Natura 2000, Kat. 1- og Kat. 2-naturområder samt de øvrige nærmest liggende naturområder.

Beregningerne fremgår af tabel 6, og er foretaget ud fra 8-årsdriften, nudriften og ansøgt drift.

På baggrund af ovenstående vurderes det samlet, at ammoniakemissionen fra husdyrbruget ikke vil medføre en væsentlig forringelse af miljøet.

Lokalitet	Naturtype	Afstand (m)	Ruhed opland	Ruhed område	Merdeposition ift. 8-års drift, kg NH ₃ -N / ha	Merdeposition ift. nudrift, kg NH ₃ -N / ha	Totaldeposition ansøgt drift kg NH ₃ -N / ha
Natura 2000	Først mark i omdrift og dernæst § 3 eng nr. 5 i figur 12	170	L	Bn	1,2	0,4	5,0
Kategori 1	Sø	1.035	L	V	0,0	0,0	0,1
Kategori 2	Hede	1.215	L	S	0,1	0,0	0,4
Kategori 3 Nr.3 i figur 8	Hede	760	L	Bn	0,9	0,1	0,2
§ 3 eng nr. 5 i figur 12	Eng	170	L	Bn	1,2	0,4	5,0

Tabel 6. Beregning af ammoniakdeposition på vigtige naturområder

På baggrund af ovenstående vurderer Varde Kommune, at udvidelsen af husdyrbruget ikke vil påvirke § 3-områder væsentligt som følge af ammoniakdeposition, og at udvidelsen ikke vil medføre tilstandsændringer på disse områder.

7.18 Påvirkning af "Bilag IV arter"

I henhold til § 10 i "Bekendtgørelse om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter" er der indført en streng beskyttelse af en række dyre- og plantearter, uanset om de forekommer inden for et beskyttelsesområde eller udenfor. Disse arter fremgår af direktivets bilag IV og kaldes derfor bilag IV-arter. For en række arters vedkommende har Varde Kommune intet kendskab til arternes udbredelse i området, det gælder f.eks. løgfrø, markfirben og alle arter af småflagermus.

Spidssnudet frø og birkemus er begge arter der er listet på bilag IV. Spidssnudet frø er almindelig udbredt i Varde Kommune, og forventes at forekomme i forbindelse med naturområder, hvor der er egnede leveforhold for spidssnude frøer. Det er Varde Kommunes vurdering at udvidelsen ikke vil medføre nogen væsentlig påvirkning af spidssnudet frø på grund af den store forekomst af arten i Varde Kommune.

Birkemus er registreret få steder i Varde Kommune. Nærmeste lokalitet, hvor der i nyere tid er registreret birkemus, er ca. 4,7 km syd for husdyrbruget og der er også ca. 5,3 km nordøst for husdyrbruget. Det er Varde Kommunes vurdering, at udvidelsen af dyreholdet ikke vil medføre nogen væsentlig påvirkning af birkemusen på grund af den store afstand til den nærmeste lokalitet hvor birkemusen er registreret.

Varde Kommune vurderer i øvrigt, at udvidelsen kan gennemføres uden at påvirke nogen af de listede arter på bilag IV i direktivet væsentligt.

Ansøger oplyser:

Internationalt beskyttede arter af planter og dyr – bilag IV-arter

Af EF-habitatdirektivets bilag IV fremgår en række dyre- og plantearter (herefter bilag IVarter), som er strengt beskyttede, uanset om de forekommer indenfor et af de udpegede habitatområder eller på andre

lokaliteter. På den baggrund kan der udelukkende gives tilladelse til aktiviteter, som vurderes ikke at have en negativ effekt på artens yngle- eller rasteområde. Følgende bilag IV-arter er ifølge Varde kommune ved miljøgodkendelse i 2016 vurderet at de kunne tænkes at forekomme: spidssnudet frø og birkemus.

Kommunen vurderede på det tidspunkt, at husdyrproduktionen ikke vil medføre en forøget påvirkning af de nævnte bilag IV- og rødlistearter eller deres levesteder.

Søgning på naturdata.miljoeportal.dk viser, at der ikke er registreret Bilag IV arter ved ejendommens bygningsanlæg.

National beskyttelse af arter af planter og dyr

Foruden den internationale artsbeskyttelse (bilag IV) er andre arter beskyttet af en nationalartsfredning jf. Artsfredningsbekendtgørelsen.

Søgning på naturdata.miljoeportal.dk viser, at der ikke er registreret fredede arter i nærheden af ejendommens bygningsanlæg.

Biodiversitet – Den danske Rødliste

Jf. Biodiversitetskonventionen har Danmark forpligtet sig til at standse tabet af biologisk mangfoldighed. På den danske Rødliste er arter, som er forsvundet fra Danmark eller truet af udryddelse, registreret.

Søgning på naturdata.miljoeportal.dk viser, at der jf. Den danske Rødliste ikke er registreret truede arter i nærheden af ejendommens anlæg.

Det ansøgte byggeri sker i tilknytning til de eksisterende driftsbygninger. Derudover ændres der hverken på vandhuller, fortidsminder, sten- og jorddiger eller andre potentielle levesteder for padder eller krybdyr. Der fjernes ikke gamle bygninger eller fældes store træer, som kunne udgøre levested for flagermus. Med andre ord sker der ikke fysiske ændringer i forbindelse med projektet, der kan være til skade for eventuelle bilag IV-arter. Derfor vurderes det, at driften ikke vil medføre en forøget påvirkning af eventuelle bilag IV- og rødlistearter eller deres levesteder.

Bedste tilgængelige teknik (BAT)

Med begrebet BAT menes den teknik, som mest effektiv giver et højt beskyttelsesniveau for miljøet som helhed, og som samtidig er afvejet i forhold til fordele og økonomiske udgifter.

Ansøgere om miljøtilladelse/miljøgodkendelse af husdyrbrug med en ammoniakemission højere end 750 kg NH₃-N/år, skal begrænse ammoniakforureningen ved anvendelse af BAT. Miljøstyrelsen har meldt ud, at kravene i BAT-konklusionerne i meget vid udstrækning allerede er indeholdt i den gældende lovgivning her i Danmark, og at kommunerne derfor ikke selv skal anvende BAT-konklusionerne, men i stedet anvende de regler i husdyrgødningsbekendtgørelsen og husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen, der bliver fastsat med henblik på at implementere BAT-konklusionerne.

I Varde Kommunes vurdering af BAT indgår bl.a.

- Miljøstyrelsens Teknologiliste
- Miljøstyrelsens Teknologiblade
- Bilag 3 i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen

I Varde Kommunes BAT-vurdering indgår ammoniak.

I det følgende redegøres der for ansøgers oplysninger om anvendelse af BAT, samt Varde Kommunes vurdering af om ansøger lever op til det niveau, som Varde Kommune fastlægger som BAT-niveauet for husdyrbruget.

7.19 BAT – Ammoniak

Ansøger har beregnet projektets BAT-krav ud fra Bilag 3 i Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen, se tabel 6.

Samlet BAT beregning ? i			
	Stalde	Lagre	Total
Samlet BAT krav (kg NH ₃ -N /år)	6736	134	6869
Faktisk emission (kg NH ₃ -N /år)	6824	134	6958
Forskel (kg NH ₃ -N /år)	-	-	-88
Vejledende BAT Overholdt?	-	-	Nej

Tabel 7. Beregning af projektets BAT-emissionsniveau.

BAT-kravet for projektet er beregnet til 6.869 kg NH₃-N og projektets reelle ammoniakemission er på 6.958 kg NH₃-N. Projektet har således en total ammoniakemission, der er 88 kg NH₃-N højere end det beregnede BAT-krav. I Tillæg 1 2024 var BAT negativ med 269 kg N.

BAT krav opnåelig ved anvendelse af BAT for nye og eksisterende stalde ? i		
Staldnavn	Navn på dyretype og staldsystem eller flexgruppe	Forudsætning for BAT-beregning
Malkecenter m. velfærdsafdeling (bygning 15)	Alle kvæg; Sengestald med spalter (bagskyl eller ringkanal) ^a	Eksisterende staldafsnit
Malkecenter m. velfærdsafdeling (bygning 15)	Alle kvæg; Sengestald med spalter (bagskyl eller ringkanal) ^a	Eksisterende staldafsnit
Malkecenter m. velfærdsafdeling (bygning 15)	Alle kvæg; Dybstrøelse ^a	Eksisterende staldafsnit
Malkecenter m. velfærdsafdeling (bygning 15)	Alle kvæg; Sengestald med spalter (bagskyl eller ringkanal) ^a	Nyt (inkl. renoveret) staldafsnit
Eksisterende stald (bygning 2)	Alle kvæg; Dybstrøelse ^a	Eksisterende staldafsnit
Eksisterende stald (bygning 2)	Alle kvæg; Sengestald med spalter (bagskyl eller ringkanal) ^a	Eksisterende staldafsnit
Eksisterende stald (bygning 2)	Alle kvæg; Sengestald med fast gulv ^a	Nyt (inkl. renoveret) staldafsnit
Byg. 19 Drivgang	Alle kvæg; Sengestald med fast gulv ^a	Eksisterende staldafsnit
Byg. 20 Drivgang	Alle kvæg; Sengestald med fast gulv ^a	Eksisterende staldafsnit
Byg. 22 Kalveplads	Alle kvæg, Heste, Får og Geder; Dybstrøelse ^a	Eksisterende staldafsnit
Byg. 22 Kalveplads	Alle kvæg; Dybstrøelse ^a	Nyt (inkl. renoveret) staldafsnit
Byg. 3 Heste	Alle kvæg, Heste, Får og Geder; Dybstrøelse ^a	Eksisterende staldafsnit
Byg. 4 Kalve	Alle kvæg; Dybstrøelse ^a	Eksisterende staldafsnit
Byg. 4 Kalve	Alle kvæg; Dybstrøelse ^a	Nyt (inkl. renoveret) staldafsnit

Tabel 8. Forudsætning for BAT-beregning. Tabel udarbejdet af ansøger.

Nedenfor beskrives og argumenteres for overskridelsen af BAT og der er søgt en dispensation til overskridelsen af BAT. Overskridelsen af BAT bunder i, at den ny drivgang i stald 2 etableres med fast gulv, som har en højere ammoniakemission end de fastsatte BAT-krav og at en tidligere malkestald indrettes til sengebåse med staldsystemet spaltegulv. Det vil dog ikke være proportionelt at etablere BAT-gulve i drivgangen og i den tidligere malkestald, som ombygges til 12 sengebåse hvor der bagved er eksisterende godkendt splattegulv, grundet disse produktionsarealers beskedne størrelser.

Ansøger har foretaget en vurdering af fravalg, da BAT-emissionskravet ikke er overholdt.

Ansøger oplyser:

BAT-niveauet er delvist opnået ved at, der er anvendt:
Dybstrøelsesarealer

*Spalter (bagskyl eller ringkanal)
Fast gulv*

Fravalg af teknologier

Gyllekøling

Denne teknologi kan ikke anvendes til kvæg.

Gylleforsuring

Der vil ikke kunne etableres forsuring på de nye drivgange, da disse etableres som fast gulv. For de spaltearealer, er disse beliggende i en ældre staldbygning.

Gyllen ønskes på sigt at blive afsat til biogas. Forsuret gylle indeholder store mængder svovl, der er problematisk i biogasprocessen. Store mængder svovl i biomassen der tilføres biogasanlægget kan være hæmmende for biogasprocessen. Ved mindre mængder svovl i biomassen er det oftest svovlkoncentrationen (Svovlbrinte) i biogassen, der volder de største problemer ved biogasproduktion på basis af svovlholdige biomasser. I traditionel gylle vil der produceres biogas med ca. 2.000 ppm svovl. I forsuret gylle kan denne værdi øges med ca. en faktor 10. Svovl i gassen er ønskes begrænset mest muligt i gassen da den bl.a. bevirker tæring og emission af svovlbrinte. Ved brug af biogas til motordrift eller ved opgradering af biogas og injektion på biogasnettet er der krav om meget lave svovlkoncentrationer i gassen (krav til opgraderet bionaturgas < 5 ppm). Ved prioritering af biomasser til biogasproduktion foretrækkes biomasser med et lavt svovlindhold. Prisen for svovlrensning af gylle er estimeret til 74-93 kr/t gylle.

Hyppig udslusning

Hyppig udslusning er fravalgt, idet at teknologien kun er godkendt til lugtreduktion og i slagtegrisestalde.

Punktudsugning

Punktudsugning er fravalgt, idet teknologien kun er godkendt til slagtegrisestalde.

Kemisk og biologisk luftrensning

Kemisk og biologisk luftrensning er fravalgt, da de kun er godkendt til grise.

Fast overdækning

Fast overdækning af gyllebeholderne er fravalgt, da de årlige omkostninger til fast overdækning overstiger 100 kr. pr. kg reduceret N jf. tabel 9.

Beregning omkostning pr kg N for overdækning af gyllebeholder			
	Investering:		
Note			
1	Overdækning	150.000 kr	
2	+ meromkostning til tømning og rensning	15.000 kr	
	Samlet investering	165.000 kr	
	Årlig omkostning af investering:		
3	- rente	7,0 %	
4	- levetid	20 år	
	Årlig omk. af invest	15.351 kr	
	Årlige drifts- og vedligeholdsmk:		
5	Vedligeholdelse	3.000 kr	
6	- Besparelse udkørsel af regnvand	-1.192 kr	
7	- Besparelse på etablering af flydelag	-1.192 kr	
8	Meromkostning til udbringning	325 kr	
	Årlig omk. Drift og vedligehold	941 kr	
	Samlet årlig omkostning incl. Drift	16.292 kr	
	Fordelt pr kg N bliver omkostningen	311 kr	
	9 Kg reduceret N	52,4	

Tabel 9. Beregning for overdækning. Tabel udarbejdet af ansøger.

Alternativ til det faste gulv i drivgangen og den tidligere malkestald (sengestald med spalter (bagskyl eller ringkanal) er at etablere disse som BAT-gulv, i form af fast drænet gulv med skraber og ajlefløb. Dette er fravalgt, da udgifterne til at etablere og vedligeholde et fastdrænet gulv med skraber og ajlefløb overskrider 100 kr. pr kg N. For den tidligere malkestald, så er det reelt kun selve sengene der er nye, da spaltegulvet bagved sengene er godkendt i den eksisterende godkendelse med dertilhørende tillæg, som spaltegulv.

Da det er to separate/adskilte produktionsarealer, vil det også kræve to separate skraber, enten stationærskrabeanlæg eller robotskraber. Ved at etablere fastdrænet gulv, kommer der også en merudgift i forbindelse med at støbe drivgangen med fald og med et ajledræn. Investeringen i skrabeanlægget er en samlet pris for begge skrabeanlæg. I den nedenstående tabel 10, er der lavet en beregning på hvor lidt de to skraber og støbearbejdet må koste, for at udgiften ligger over 100 kr. pr. kg N, der reduceres. Det vil ikke være muligt at kunne købe to skrabeer og foretage støbearbejdet, så udgiften ikke overstiger 100 kr. pr. kg N, der reduceres. Derudover skal medregnes en ekstra udgift til årlige drifts- og vedligeholdsmkostninger, som der ikke er medregnet i det nedenstående for to anlæg/skrabere.

Nedenfor fremgår beregning af den øgede ammoniakemission på 88,45 kg N ved fast gulv på 100 m² og spaltegulv på 35 m² i forhold til BAT-krav.

Gulvtype	Ammoniakemission kg NH ₃ -N pr. m ²	BAT- krav	Forskel/m ²	M ²	kg NH ₃ -N pr. m ² der skal reduceres
Fast drænet gulv med skraber og ajlefløb	0,89	0,89	0		
Sengestald med spalter (bagskyl eller ringkanal)	1,16	0,89	0,27	35 m ²	0,27*45= 9,45 kg
Fast gulv	1,68	0,89	0,79	100 m ²	0,79*100= 74,26 kg

Total reduktion kg N					9,45+79= 88,45 kg
----------------------	--	--	--	--	-----------------------------

Tabel 10: Beregning af en øget ammoniakemission på 88,45 kg N ved fast gulv på 100 m² og spaltegulv på 35 m². Tabel udarbejdet af ansøger.

Nedenfor fremgår beregningen hvad omkostningen til to skrabeanlæg maks. må koste for ikke at overstige 100 kr/kg N reduktion.

Investering:		
- fastgulvskraber	60.000 kr	
+ meromkostning til støbearbejde	22.500 kr	
Samlet investering	82.500 kr	
Årlig omkostning af investering:		
- rente	5 %	
- levetid skraber	12 år	
Årlig omk. af invest	9.156 kr	
Årlige drifts- og vedligeholdsmk:		
- El og vedligehold	kr	
Samlet årlig omkostning incl. Drift	9.156 kr	
Fordelt pr kg N bliver omkostningen	104 kr	
Kg reduceret N	88	

Tabel 8. Beregning af den maksimale investeringsomkostning på to skrabeanlæg før omkostningen ikke bliver højere end 100 kr/kg N reduktion. Tabel udarbejdet af ansøger.

Ansøger konkluderer, at det ikke vil være muligt at købe to skrabere og foretage støbearbejdet, så udgiften ikke overstiger 100 kr. pr. kg N, der reduceres.

7.20 Samlet BAT-vurdering

Varde Kommune vurderer på baggrund af ansøgers redegørelse omkring BAT, at ansøger lever op til lovgivningens krav om BAT på punktet ammoniak. Varde Kommune kan tilslutte sig ansøgers beregninger og konklusion på, at hverken teltoverdækning eller investering i to skrabeanlæg er proportionalt med N reduktionen. Varde Kommune vurderer meddeler derfor dispensation til BAT-kravet i henhold til husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 26 stk. 5, så den nye drivgang kan etableres med fast gulv uden dræn og skrabning (i bygning 2) og de nye sengebåse med staldsystemet spaltegulv (i bygning 15) kan etableres med en manglende overholdelse af BAT kravet på 88 kg N som følge.

Varde Kommune vurderer derfor samlet, at ansøger i henhold til § 27 i Husdyrbrugloven har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forurening ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik.

Som der er redegjort for i de foregående punkter, lever ansøger op til Varde Kommunes BAT-krav for husdyrbruget.

Ansøger oplyser:

Eventuelle grænseoverskridende virkninger

Ifølge IE-direktivet har et anlæg grænseoverskridende virkning, hvis anlægget kan få en betydelig negativ indvirkning på miljøet i en anden EU-medlemsstat. Alene på grund af afstanden, vurderes det i den konkrete sag, at det ansøgte projekt ikke vil give anledning til væsentlige virkninger på miljøet i andre EU-medlemsstater.

Varde Kommune kan tilslutte sig ovenstående.

8 Egenkontrol

Ingen ændringer i forhold til Tillæg 1 2024.

9 Alternative muligheder

Ansøger oplyser:

Den ansøgte løsning er valgt, idet den giver den optimale løsning indenfor de eksisterende fysiske og økonomiske rammer, som landmanden har til rådighed. Ved at etablere den nye drivgang, giver det et bedre flow og management i forbindelse med de daglige malkninger.

Inddragelse og udvidelse af produktionsarealer i eksisterende bygninger, giver den bedst mulige udnyttelse af eksisterende bygninger og mindsker behovet for at bygge nyt.

Der er lavet en vurdering af den valgte placering og her kommer fravalgene til andre placering. Drivgangen etableres inde i eksisterende bygning, fremfor at blive etableret udenfor. Placeringen af drivgangen skal ligge mellem de to sider af kostalden. De nye produktionsarealer i byg. 3 og 15, ville alternativt skulle bygges i en ny stald. Plansiloerne forlænges, frem for at etablere ny plansiloer et andet sted på ejendommen, hvor internt management vil forringes, samt minimere overlap med diverse udpegninger. Placeringen af møddingspladsen er valgt, så den ligger tæt på udmugningsarealerne og i nærtilknytning til eksisterende bygninger. De nye fodersiloer er placeret på kalvepladsen, hvor de også skal bruges.

Alternativ 0 løsningen vil at ansøger ikke kan få det bedst mulige flow i forbindelse med malkningen og at ansøger ikke har mulighed for at have plads til det ønskede antal køer og kalve med dertilhørende foder- og møddingsopbevaring.

Ud fra de alternativer der er beskrevet, vurderes det, at det valgte projekt tager hensyn til omgivelserne (naboer m.m.), miljøet og husdyrbruget.

Varde Kommune kan tilslutte sig ovenstående.

10 Befolkning og menneskers sundhed

Ingen ændringer i forhold til Tillæg 1 2024.

11 Nabo- / partshøring

Projektet er udover ansøger og dennes konsulent sendt til høring hos naboer/partner, som ejer en matrikel indenfor lugtkonsekvenszonen, som er 594 meter fra husdyrbruget, i perioden fra den 16. september 2025 til og med den 3. oktober 2025.

I forbindelse med nabo høringen er der ingen bemærkninger kommet.

12 Samlet vurdering

Ansøger vurderer

Samspillet mellem faktorerne jf. § 4 stk. 8 nr. 5.

Ifølge bekendtgørelse om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug skal der vurderes, om der er kumulative effekter som følge af et samspil mellem to, flere eller alle faktorerne:

1. *Befolkningen og menneskers sundhed.*

2. *Biologisk mangfoldighed med særlig vægt på kategori 1- og 2-natur, samt bilag IV-arter.*
3. *Jordarealer, jordbund, vand, luft og klima.*
4. *Materielle goder, kulturarv og landskabet.*

Det vurderes ud fra beskrivelser og vurderinger i miljøkonsekvensrapporten, at den kumulative effekt mellem punkt 1-4 ikke vil have væsentlige direkte eller indirekte virkninger på omgivelserne.

Samlet vurdering af miljøkonsekvensrapporten

Denne ansøgning er udarbejdet efter Husdyrloven og det vurderes ud fra ovenstående beskrivelser og vurderinger, at det ansøgte væsentlige direkte og indirekte virkninger ikke vil have en negativ påvirkning på følgende punkter:

1. *Befolkningen og menneskers sundhed.*
2. *Biologisk mangfoldighed med særlig vægt på kategori 1- og 2-natur, samt bilag IV-arter.*
3. *Jordarealer, jordbund, vand, luft og klima.*
4. *Materielle goder, kulturarv og landskabet.*
5. *Samspillet mellem to, flere eller alle faktorer efter 1-4.*
6. *Sårbarhed i forhold til risici for større ulykker eller katastrofer som følge af ovennævnte faktorer 1-5.*

Varde kommune vurderer

Varde Kommune vurderer samlet, at det ansøgte projekt ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af miljøet, naturen og naboerne sammenholdt med den nuværende produktion, når de i miljøgodkendelsen opstillede vilkår overholdes.

Varde Kommune vurderer, at der kan meddeles godkendelse til det ansøgte, da:

- Der er truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forurening ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik.
- Husdyrbruget i øvrigt kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til omgivelserne.
- Udvidelse og drift af husdyrbruget ikke medfører væsentlige virkninger på miljøet.

Bilag 1 – Færdigmeldingsskema

Varde Kommune Teknik & Miljø Bytoften 2 6800 Varde	Forbeholdt kommunen <i>Ejendomsnummer: 573-</i> <i>Anlægsnummer i BBR:</i> <i>Godkendt i sag-nr.:</i> <i>Sagsbehandlers initialer:</i>
Oplysninger til BBR-registrering NÅR DU HAR FÆRDIGGJORT ETABLERING AF GYLLEBEHOLDER / ENSILAGEPLADS / MØDDINGSPLADS / KALVEPLADS / VASKEPLADS M.M. HAR VI BRUG FOR FØLGENDE OPLYSNINGER FOR AT FÅ ANLÆGGET REGISTRERET I BBR. (Én blanket pr. anlæg)	

Vejnavn og husnummer:	
Postnummer og by:	
Hvad omhandler oplysningerne: (sæt kryds)	Nyetablering: Udvidelse: Ændring:
Hvad er etableret/udvidet/ændret: (sæt kryds)	Ensilageopbevaringsanlæg: Møddingsplads: Gyllebeholder: Andet:
Byggedata:	Grundareal: Rumfang: Højde: Opførelsessår:
Placering: (sæt kryds) (Skitse som bilag)	Placering fremgår af ansøgningen: Vedlagt skitse over evt. ændret placering:

Ejers underskrift: Med min underskrift bekræfter jeg, at byggeriet er etableret i henhold til gældende lovgivning.	
Navn:	Telefonnummer:
Evt. e-mail:	Dato:
Underskrift:	

Skemaet sendes til: teknik@varde.dk.